

Załącznik nr 2 do Uchwały Nr 67/2019
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 28 lutego 2019 r.

Profil praktyczny

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **turystyka i rekreacja**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek:
Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy

Data przeprowadzenia wizytacji: **13-14 stycznia 2021 r.**

Warszawa, 2021

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	3
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	3
1.2. Informacja o przebiegu oceny	3
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	4
3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	6
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	6
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	9
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	17
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	24
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	28
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	32
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	35
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	38
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	42
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	43
4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)	45
5. Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Część I - ocena losowo wybranych prac etapowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Część II - ocena losowo wybranych prac dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: dr hab. Jakub Brdulak, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Anna Tobolska, członek PKA
2. dr hab. Agata Niemczyk, ekspert PKA
3. Marcin Napierała, ekspert ds. pracodawców
4. Agnieszka Kowalczyk, ekspert ds. studenckich
5. mgr Karolina Martyniak – sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku turystyka i rekreacja, prowadzonym przez Wyższą Szkołę Gospodarki w Bydgoszczy, została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2020/2021. PKA po raz kolejny oceniała jakość kształcenia na tym kierunku (Prezydium PKA Uchwałą Nr 594/2015 z dn. 3 września 2015 r. w sprawie oceny programowej na kierunku turystyka i rekreacja prowadzonym na Wydziale Studiów Stosowanych Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim wydało ocenę pozytywną). Ocena dostosowania się Jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny, została opisana w punkcie 4 raportu.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą zdalnej oceny programowej w aplikacji MS Teams. Raport zespołu oceniającego został opracowany po zapoznaniu się z następującymi źródłami informacji, zawartymi: w przedłożonym przez Uczelnię raporcie samooceny, w zintegrowanym systemie informacji o nauce i szkolnictwie wyższym POL-on oraz na stronie internetowej Uczelni, a także na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac zaliczeniowych oraz dyplomowych, przeglądu infrastruktury dydaktycznej, jak również spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku i przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawcami.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	turystyka i rekreacja	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/ jednolite studia magisterskie)	studia I stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne/niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	1. nauki o zarządzaniu i jakości (73%) 2. geografia społecznoekonomiczna i gospodarka przestrzenna (15%) 3. nauki o komunikacji społecznej i mediach (6%) 4. nauki o kulturze fizycznej (6%)	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów / 180 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	960h / 30 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	1. <i>turystyka międzynarodowa i zarządzanie hotelarstwem w j. pol. (International tourism and hospitality management w j. ang.)</i> 2. <i>e-marketing</i> 3. <i>hotelarstwo i gastronomia</i>	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	154	--
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	2563 (HiG) 2584 (TM) 2539 (e-M)	2211 2235 2219
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	102,5 (HiG) 103 (TM) 102 (e-M)	88 89 89
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	97 (HiG) 98 (TM) 109 (e-M)	97 98 109
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	77 (HiG) 73 (TM) 54 (e-M)	77 73 54

¹W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

Nazwa kierunku studiów	turystyka i rekreacja	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia II stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne/niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{3,4}	1. nauki o zarządzaniu i jakości (85%) 2. geografia społecznoekonomiczna i gospodarka przestrzenna (7%) 3. nauki o komunikacji społecznej i mediach (4%) 4. nauki o kulturze fizycznej (4%)	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 semestry / 120 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	480h/ 18 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	1. <i>zarządzanie i marketing w turystyce</i> 2. <i>menadżer sportu</i>	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	26	62
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	1538	1314 (ZiM) 1329 (MS)
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	61,5 (ZiM) 61,5 (MS)	53 53
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	71 (ZiM) 67 (MS)	71 67
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	48 (ZiM) 49 (MS)	48 49

³W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

⁴ Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Koncepcja kształcenia na kierunku turystyka i rekreacja I i II stopień, profil praktyczny wpisuje się w strategię Uczelni. Kierunek został uruchomiony na studiach I stopnia w 1999 roku i prowadzony jest od początku istnienia Uczelni, która do 2005 roku funkcjonowała pod nazwą Wyższa Pomorska Szkoła Turystyki i Hotelarstwa. Uczelnia posiada strategię na lata 2018-2022 (Uchwała Kolegium WSG z dnia 13 czerwca 2018 r. w sprawie: przyjęcia „Strategii Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy na lata 2018-2022”) dostępną publicznie. Strategia podkreśla przedsiębiorczy charakter Uczelni, co skutkuje między innymi tym, iż Uczelnia prowadzi kierunki tylko na profilach praktycznych. Tym samym, zdaniem ZO PKA, oceniany kierunek wpisuje się w strategię Uczelni.

Specjalności realizowane przez Uczelnię:

- I stopień: *hotelarstwo i gastronomia, e-marketing, turystyka międzynarodowa i zarządzanie hotelarstwem* (prowadzona w j. polskim i w j. angielskim: *International tourism and hospitality management*) oraz
- II stopień: *zarządzanie i marketing w turystyce, menadżer sportu*

mieszczą się w dyscyplinie wiodącej i pozostałych dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany i są zgodne z koncepcją i celami kształcenia zdefiniowanymi efektami uczenia się.

Jednakże ZO PKA, nie powinny występować różnice w ECTSach pomiędzy specjalnościami i charakter specjalności powinien być bezpośrednio związany z kierunkiem. Obecna sytuacja może budzić pewne wątpliwości pod kątem spełnienia przez Uczelnię art. 67 ustawy PSWN: *Studia są prowadzone na określonym kierunku, poziomie i profilu na podstawie programu studiów, który określa (1) efekty uczenia się, o których mowa w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, z uwzględnieniem uniwersalnych charakterystyk pierwszego stopnia określonych w tej ustawie oraz charakterystyk drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 tej ustawy; (2) opis procesu prowadzącego do uzyskania efektów uczenia się; (3) liczbę punktów ECTS przypisanych do zajęć.* Stąd Uczelnia powinna prowadzić studia wedle programu, który doprowadzi do uzyskania tych samych kierunkowych efektów uczenia się przez studentów wybierających swoje specjalności, a więc w tym przypadku wszystkie wyżej wymienione specjalności.

Kierunek jest zorientowany na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy, o czym świadczy duże zaangażowanie otoczenia w jego realizację. Bezpośrednie i silne relacje Uczelni z otoczeniem skutkują ciągłą współpracą Uczelni z interesariuszami zewnętrznymi przy doskonaleniu kierunku.

Efekty uczenia się na studiach I i II stopnia na kierunku turystyka i rekreacja profil praktyczny przyporządkowane zostały do tej samej dyscypliny wiodącej, tj. nauki o zarządzaniu i jakości. Do tej dyscypliny na obu poziomach studiów przyporządkowana została ponad połowa łącznej liczby punktów ECTS (73% na studiach I stopnia i 85% na studiach II stopnia). Dobór dyscypliny jest zasadny z punktu widzenia celów kształcenia. Jako dyscypliny dodatkowe wskazano dla obu stopni studiów geografię społeczno-ekonomiczną i gospodarkę przestrzenną, nauki o komunikacji społecznej i mediach, nauki o kulturze fizycznej. Odnotowuje się duże rozdrobnienie w grupie dyscyplin, do

których został przyporządkowany kierunek turystyka i rekreacja; na studiach I stopnia w proporcjach odpowiednio: 15%, 6%, 6%, a na studiach II stopnia: 7%, 4%, 4%. Nie wszystkie kierunkowe efekty uczenia się są specyficzne dla wyżej wymienionych dyscyplin dodatkowych. Uniwersalny zapis pewnych kierunkowych efektów uczenia się na ogół umożliwił dostosowanie ich do dyscyplin dodatkowych, niemniej jednak bez zachowania ich charakteru, czego dowodem jest np. kierunkowy efekt wiedzy K1_TIR_W08: *ma podstawową wiedzę o procesach kształtujących wybrane struktury, instytucje turystyczne i rekreacyjne oraz ich składowe, o przyczynach, przebiegu, skali i możliwych konsekwencjach tych zmian*, który jest realizowany w ramach przedmiotów, np. *social media* w ramach dyscypliny nauki o komunikacji i mediach, *planowanie turystyczne* w ramach dyscypliny geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna, ale również w ramach dyscypliny wiodącej, np. na przedmiocie *zarządzanie jakością w obiekcie hotelarskim*. Przypisanie kierunku do dyscypliny wiodącej jest w pełni właściwe, do pozostałych dyscyplin - na ogół właściwe, o czym przesądza fakt dużego rozdrobnienie tych ostatnich, stąd rekomenduje się pewne przekształcenia w tym zakresie zgodnie ze stanowiskiem interpretacyjnym nr 5/2020 Prezydium PKA z dnia 2 lipca 2020 r. W ślad za dużym rozproszeniem dyscyplin winna iść właściwa specyfikacja treści efektów kierunkowych adekwatnych do przyjętych dyscyplin dodatkowych.

Kierunkowe efekty uczenia się zostały sformułowane w zakresie wiedzy 11 na I stopniu i 11 na II stopniu, umiejętności 13 na I stopniu i 11 na II stopniu oraz kompetencji społecznych 5. Efekty uczenia się są sformułowane w sposób przystępny z zastosowaniem terminologii właściwej dla kierunku studiów, jednak, biorąc pod uwagę rozproszenie dyscyplin, wiele z nich zapisanych jest zbyt ogólnie. Literalnie odnoszą się głównie do dyscypliny wiodącej, mają wymiar ogólny w swym zapisie, przez co pewne z nich nie odnoszą się bezpośrednio do specyfiki dyscyplin pozostałych.

Zakładane efekty uczenia się dla kierunku turystyka i rekreacja (studiów zarówno I, jak i II stopnia) są pochodne względem efektów uczenia się określonych w MNiSW z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6–8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U z 2018 r. poz. 2218), choć dostrzega się pewne nieścisłości w ich formułowaniu. Nieliczne z nich wymagają dostosowania opisu do określeń przyjętych dla 6 i 7 poziomu PRK poprzez odpowiednie zastąpienie sformułowań typu “podstawowy”. Korekta sformułowań wymagana jest również w określeniach efektów kompetencji społecznych mylonych z umiejętnościami, kiedy termin “potrafi” - właściwy dla umiejętności należy zastąpić na “jest gotów”, co stanowi rekomendację zespołu oceniającego w tym zakresie. Efekty uczenia się na kierunku turystyka i rekreacja zostały pozytywnie zaopiniowane przez Samorząd Studencki WSG i przyjęte Uchwałą Senatu z dnia 30 czerwca 2020 r. w sprawie: zatwierdzenia programów studiów. Zakładane efekty uczenia się były także przedmiotem konsultacji z przedstawicielami pracodawców, pracownikami (w ramach zebrań Katedry Gospodarki Turystycznej), a także z przedstawicielami studentów i absolwentów. Fakt szeroko zakrojonych konsultacji ujawnia się w treściach kierunkowych, odwołujących się do aspektów praktycznych, tym samym wyrażających ich zgodność z profilem praktycznym. Efekty uczenia się przewidują nabycie umiejętności komunikowania się w języku obcym na poziomie B2 dla studiów I stopnia i B2+ dla studiów II stopnia.

Efekty uczenia się zawierają poprawnie sformułowany opis kwalifikacji założonych dla oceniającego kierunku studiów. Efekty uczenia się kierunkowe, dla zajęć lub grup zajęć nie tworzą w pełni spójnego systemu, w oparciu o który możliwe jest stworzenie skutecznego systemu weryfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Wynika to z braku efektów uczenia się zakładanych dla zajęć objętych programem studiów, w obszarze każdej kategorii efektów: wiedzy, umiejętności

i kompetencji społecznych (wniosek ujawniający się po analizie sylabusów (tut. nazywane Program przedmiotu)). Analiza efektów uczenia się dla zajęć lub grup zajęć pozwala skonstatować o licznych brakach w tym zakresie. Są przedmioty (np. *protokół dyplomatyczny i etyka*), które nie uwzględniają nabywania efektów uczenia się dla zajęć lub grup zajęć z zakresu kompetencji społecznych, wymaganych na profilu praktycznym, a takim jest wizytowany kierunek, a to właśnie o te kompetencje apelowali pracodawcy na spotkaniu z zespołem oceniającym, wskazując na pożądane cechy absolwenta kierunku. Odnotowuje się również braki w wydzieleniu efektu wiedzy, np. przedmiot *transport międzynarodowy* realizujący zagadnienia dostosowane do efektu umiejętności, podczas gdy w treściach kształcenia ujawniają się wątki o charakterze informacyjnym właściwe dla efektu wiedzy. Bywa, że efekty kierunkowe stają się wprost efektami uczenia się zakładanymi dla zajęć objętych programem studiów, np. na przedmiocie *praktyka kompetencje pracownicze* opisana sytuacja dotyczy efektów K1_TIR_W07 oraz K1_TIR_K04; na przedmiocie *integracja międzykulturowa*, którego treści dotyczą definiowania i analizowania pojęć nie uwzględniono nabycia efektów wiedzy; na przedmiocie *etyka*, gdzie metodą kształcenia jest wykład informacyjny, nie uwzględniono osiągnięcia efektów wiedzy, o które wnosi również przyporządkowany mu efekt kompetencji społecznych, nota bene zapisany niezgodnie z określeniami przyjętymi dla 6 i 7 poziomu PRK (zastosowano określenia dla efektu umiejętności) K1_TIR_K01 *student potrafi krytycznie ocenić swoją wiedzę* - a przecież tę wiedzę powinien wynieść z wykładu. Dla wszystkich efektów uczenia się zakładanych dla zajęć objętych programem studiów wskazano odniesienia do odpowiednich efektów kierunkowych.

Treść efektów uczenia się kierunkowe, dla zajęć lub grup zajęć, dla obu stopni studiów uwzględnia aktualny stan wiedzy i jej praktycznego zastosowania. Efekty uczenia się odpowiadają praktycznemu profilowi ocenianego kierunku studiów. Opracowana koncepcja kształcenia jest odpowiedzią na potrzeby zgłaszane przez pracodawców. Jej podstawę stanowiły opinie wyrażane m.in. przez przedstawicieli Konwentu Uczelni reprezentujących sektor hotelarski, gastronomiczny, inne podmioty, jak np. Polską Izbą Turystyki, Kujawsko-Pomorską Organizacją Turystyczną, a ponadto przedstawicieli pracodawców, pracowników Katedry Gospodarki Turystycznej, a także przedstawicieli studentów i absolwentów.

Analiza treści poszczególnych efektów uczenia się prowadzi do wniosku, że są one specyficzne i zgodne z aktualnym stanem wiedzy i jej zastosowaniami w zakresie turystyki i rekreacji w dyscyplinie głównie nauk o zarządzaniu i jakości, a także stanem praktyki w obszarach działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku (wyrazem tego są odwołania w efektach: wiedzy, np. K1_TIR_W03 „...organizowania i realizowania imprez turystycznych i rekreacyjnych oraz obsługi klienta na poszczególnych etapach podróży”; umiejętności, np. K1_TIR_U05 „...działalności branży turystycznej i rekreacyjnej”, czy K2_TIR_U05 „...działalność przedsiębiorstw turystycznych i podmiotów oferujących usługi rekreacyjne”). Efekty uczenia się na obu stopniach studiów uwzględniają aspekt przedsiębiorczości, ekonomiczne, prawne, etyczne i inne uwarunkowania działalności zawodowej, komunikowania w języku obcym, pracy zespołowej oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności zawodowej. W efektach uczenia się uwzględniono wykorzystanie posiadanej wiedzy, w tym właściwy dobór źródeł, metod analizy przy użyciu zaawansowanych technik i narzędzi badawczych.

Warunkiem uzyskania kwalifikacji pierwszego i drugiego stopnia na tym kierunku studiów, poziomie i profilu kształcenia jest osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się zakładanych w programie.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1⁵

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Efekty uczenia się na studiach I i II stopnia na kierunku turystyka i rekreacja profil praktyczny przyporządkowane zostały do dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości jako dyscypliny wiodącej oraz do dyscyplin pozostałych, tj.: geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna, nauki o komunikacji społecznej i mediach, nauki o kulturze fizycznej. Dobór dyscyplin jest zasadny z punktu widzenia celów kształcenia na kierunku turystyka i rekreacja. Przypisanie kierunku do dyscypliny wiodącej jest w pełni właściwe, do pozostałych dyscyplin - na ogół właściwe, o czym przesądza fakt dużego rozdrobnienia tych ostatnich. Nie wszystkie kierunkowe efekty uczenia się są specyficzne dla dyscyplin dodatkowych. Efekty uczenia się przewidują nabycie umiejętności komunikowania się w języku obcym na poziomie B2 dla studiów I stopnia i B2+ dla studiów II stopnia. Efekty uczenia się kierunkowe, dla zajęć lub grup zajęć nie tworzą w pełni spójnego systemu, w oparciu o który możliwe jest stworzenie skutecznego systemu weryfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Wynika to z braku efektów uczenia się zakładanych dla zajęć objętych programem studiów, w obszarze każdej kategorii efektów: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Treść efektów uczenia się kierunkowe, dla zajęć lub grup zajęć dla obu stopni studiów uwzględnia aktualny stan wiedzy i jej praktycznego zastosowania. Efekty uczenia się odpowiadają praktycznemu profilowi ocenianego kierunku studiów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

- 1) Należy sformułować kierunkowe efekty uczenia się dostosowane do specyfiki dyscyplin dodatkowych.
- 2) Należy sformułować zakładane efekty uczenia się dla wszystkich zajęć objętych programem studiów w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe, realizowane na ocenianym kierunku studiów zarówno I-go, jak i II-go stopnia, są zgodne z efektami uczenia się kierunkowymi, dla zajęć lub grup zajęć. Ponadto są one ujęte w odpowiednio rozwiniętym zakresie w sylabusach. Treści te uwzględniają aktualną wiedzę z zakresu dyscypliny wiodącej, do której został przyporządkowany kierunek studiów, tj. nauk o zarządzaniu i jakości. Obejmują one zagadnienia związane m.in. z: ekonomiką przedsiębiorstw turystycznych,

⁵W przypadku gdy propozycje oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać propozycję oceny dla każdego poziomu odrębnie.

biznesplanem, organizacją i kalkulacją imprez turystycznych i rekreacyjnych, konkurencyjnością na rynku turystycznym, na rynku sportowym. Treści kształcenia uwzględniają także aktualną wiedzę z zakresu dyscyplin dodatkowych – geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej, nauk o komunikacji społecznej i mediach, nauk o kulturze fizycznej. W zakresie dyscyplin dodatkowych obejmują wiedzę dotyczącą m.in.: globalnych zmian środowiska, rozwoju regionalnego i lokalnego, planowania turystycznego, komunikacji marketingowej, negocjacji w biznesie, zespołowych gier sportowych, polityki sportowej, rekreacji ruchowej, aktywności rekreacyjnej niepełnosprawnych. Na właściwy zakres i aktualności treści programowych wskazuje podana w sylabusach literatura podstawowa i uzupełniająca. Ta jest na ogół aktualna, choć dostrzega się pewne sylabusy z literaturą wymagającą „odświeżenia”. W sylabusach na II stopniu odnotowuje się brak literatury obcojęzycznej. Rekomenduje się wprowadzenie minimum 1 pozycji zalecanej studentom literatury w języku obcym. Zespół oceniający rekomenduje również ograniczenie w swej liczbie pozycji literatury podstawowej, która to literatura jest wymaganą od studenta; niekiedy jest ich 6 i więcej. Pewnym rozwiązaniem w zaistniałej sytuacji może okazać się wyodrębnienie zalecanych fragmentów, w tak bogatym zbiorze piśmiennictwa.

Program studiów I stopnia wprowadza trzy specjalności do wyboru: *turystyka międzynarodowa i zarządzanie hotelarstwem* (prowadzona w j. polskim i w j. angielskim: *international tourism and hospitality management*; angielska wersja jest kopią wersji polskiej w zakresie treści kształcenia, efektów uczenia się, punktów ECTS itd.), *e-marketing*, *hotelarstwo i gastronomia*. Natomiast na II stopniu oferowane są dwie specjalności: *zarządzanie i marketing w turystyce*, *menadżer sportu*. Specjalności te pod względem treści programowych są zgodne z dyscyplinami, do których przyporządkowany został oceniony kierunek studiów. Niemniej jednak specjalność *e-marketing*, ze swej nazwy w ogóle nie nawiązuje do nazwy kierunku, gdy tymczasem nazwa i charakter specjalności powinien być bezpośrednio związany z kierunkiem. Specjalność *e-marketing* w ramach swojego zakresu, odnosi się do 28 zajęć podstawowych i kierunkowych, w tym do 21-22 przedmiotów stricte kierunkowych, tj. odnoszących się do turystyki i rekreacji, gdy tymczasem przedmiotów stricte związanych z e-marketingiem jest tylko 9, choć one, co warto podkreślić, odwołują się do treści kierunkowych. Za przykład może posłużyć przedmiot *Google AdWords* i realizowany w jego ramach efekt: *Dysponuje podstawową wiedzą na temat zastosowania narzędzia Google AdWords w działaniach promocyjno-reklamowych w emarketingu na rynku turystycznym. Identyfikuje znaczenie odpowiedniego pozyskiwania i przetwarzania danych z Internetu w celu zwiększenia efektywności reklamy tworzonej w Google AdWords* - realizujący efekt kierunkowy K1_TIR_W06, i ten sam efekt kierunkowy weryfikuje efekt uczenia się dla zajęć lub grup zajęć w brzmieniu: *Student zna istotę, obszary i mechanizmy badań rynku; zna przebieg procesu badawczego; zna rodzaje i metody badań rynku turystycznego; zna źródła, metody i narzędzia pozyskiwania danych* - właściwy dla przedmiotu *badania rynku*.

W nawiązaniu do badań rynku należy zasygnalizować brak jednego ogólnego przedmiotu dla wszystkich specjalności na I stopniu studiów odnoszącego się do podstawowych miar i metod statystycznych wykorzystywanych przez studentów w pracach dyplomowych. O ile zajęcia warsztatowe z *badania rynku* obejmują takie zadanie, jak: „projekt - Badania preferencji konsumentów usług turystycznych”, to na podstawie treści kształcenia z wykładów z tego przedmiotu, dostępnych w sylabusie, nie można stwierdzić, czy badanie to opiera się na konkretnych metodach badania preferencji czy tylko wskaźnikach struktur. Wyraźnie trzeba podkreślić, że nie ma odpowiednika *badania rynku* na pozostałych specjalnościach. Rekomenduje się zatem wyrównanie możliwości realizacji ww. kwestii dla wszystkich specjalności na I stopniu studiów. W tym nurcie wysoko ocenia się dwa przedmioty na II stopniu studiów, tj. *metodologia badań naukowych* oraz *komputerowe*

metody opracowania danych naukowych. Biorąc pod uwagę fakt, że treści kształcenia ww. przedmiotów nie precyzują metod badawczych poddaje się pod rozagę wprowadzenie do programu studiów przedmiotu/przedmiotów z zakresu statystyki.

Treści programowe, w szczególności realizowane w ramach przedmiotów specjalnościowych odpowiadają zastosowaniu wiedzy z zakresu głównie dyscypliny wiodącej, ale również dyscyplin pozostałych (choć ich udział jest niewielki, największy odnośnie do geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej) w praktyce gospodarczej. Ich opanowanie przez absolwentów przygotowuje ich do pełnienia praktycznych ról zawodowych zgodnych z kierunkiem studiów.

Harmonogram realizacji programu studiów oraz forma i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie przyjętych efektów uczenia się. Warto jednak zwrócić uwagę, co artykułował Dyrektor Katedry Gospodarki Turystycznej, że zdaniem studentów, w planie zajęć jest za dużo przedmiotów, co wiąże się z dużą liczbą zaliczeń/egzaminów.

Program studiów I stopnia realizowany jest w ramach 6 semestrów. Obejmuje on w zależności od specjalności 4790-4799 dla studiów stacjonarnych oraz 4730-4790 godzin dla studiów niestacjonarnych, w tym odpowiednio: 2539-2584 i 2215-2235 godzin zajęć dydaktycznych prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób i studentów oraz 960 godzin praktyk zawodowych dla cyklu 2019-2020. Wymiar godzinowy zajęć jest właściwy i pozwala na osiąganie założonych efektów uczenia się. Zajęcia na ocenianym kierunku studiów prowadzone są w formie wykładów, ćwiczeń, laboratoriów, seminariów, lektoratów, zajęć warsztatowych, zajęć terenowych, praktyk zawodowych i zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Formy zajęć są dobrane prawidłowo z punktu widzenia praktycznego profilu studiów. Na zajęcia w formie wykładów wypada w zależności od specjalności od 18,9% do 22,7% łącznej liczby godzin zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych i 16,5% do 19,3% na studiach niestacjonarnych. Przeważająca część zajęć realizowana jest w formach pozwalających na kształtowanie umiejętności praktycznych, a łącznie zajęciom tym przypisano 97-109 punktów ECTS. Szacowany nakład pracy studenta na studiach I stopnia, niezbędny do osiągnięcia założonych efektów uczenia się, wynosi 180 punktów ECTS. Jego struktura określona jest w sylabusach i obejmuje takie elementy, jak: godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim, zapoznanie się z literaturą przedmiotu, przygotowanie do zajęć, wykonanie prezentacji, wykonanie projektu, udział w konsultacjach, przygotowanie do zaliczenia/egzaminu. Proporcje poszczególnych elementów nakładu pracy są prawidłowe.

Program studiów II stopnia realizowany jest w ramach 4 semestrów. Obejmuje on w zależności od specjalności 3057-3059 godzin zarówno dla studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, w tym odpowiednio: 1538 godzin zajęć dydaktycznych prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób i studentów na studiach stacjonarnych i 1314-1329 – na studiach niestacjonarnych oraz 480 godzin praktyk zawodowych dla cyklu kształcenia 2019-2020 r. Wymiar godzinowy zajęć jest właściwy i pozwala na osiąganie założonych efektów uczenia się. Także na tym poziomie studiów formy zajęć są prawidłowo dobrane i obejmują wykłady, ćwiczenia, laboratoria, seminaria, lektoraty, zajęcia warsztatowe, zajęcia terenowe, praktyki zawodowe i zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Na zajęcia w formie wykładów przypada w zależności od specjalności od 24,4% do 24,7% łącznej liczby zajęć dydaktycznych na studiach

stacjonarnych i 20,6% do 21,4% na studiach niestacjonarnych. Większość zajęć prowadzona jest w formach pozwalających na stosowanie metod dydaktycznych nastawionych na kształtowanie umiejętności praktycznych, a łącznie zajęciom tym przypisano 67-71 punktów ECTS. Szacowany nakład pracy studenta na studiach II stopnia niezbędny do osiągnięcia założonych efektów uczenia się wynosi 120 punktów ECTS. Jego struktura określona jest w kartach przedmiotów i obejmuje takie elementy, jak: godziny kontaktowe z prowadzącym, przygotowanie do zajęć, wykonanie prezentacji, wykonanie projektu, udział w konsultacjach, zapoznanie się z literaturą przedmiotu, przygotowanie do zaliczenia/egzaminu bądź innych form weryfikacji efektów uczenia się. Proporcje poszczególnych elementów nakładu pracy są prawidłowo dobrane dla stacjonarnej, jak i niestacjonarnej formy studiów.

Wobec powyższego liczba godzin kontaktowych i niekontaktowych w programie studiów I stopnia wynosi 4790-4799 dla studiów stacjonarnych oraz 4730-4790 godzin dla studiów niestacjonarnych, co przy 180 punktach ECTS daje odpowiednio: 26,61-26,66 oraz 26,27-26,61 godziny na punkt ECTS. Taki wskaźnik jest zgodny ze standardami przewidzianymi w polskim prawodawstwie (art. 67. ust. 3. ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.)). Podobna zgodność występuje w przypadku studiów II stopnia, gdzie liczba godzin kontaktowych i niekontaktowych w programie studiów stacjonarnych jak i niestacjonarnych wynosi 3057-3059, co przy 120 punktach ECTS daje 25,47-25,49 godziny na punkt ECTS. W tym kontekście stwierdza się, że w programach studiów na obu stopniach studiów prawidłowo przypisano punkty ECTS zarówno do zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia, jak i do zajęć uwzględniających pracę własną studenta w procesie kształcenia.

Program studiów na I stopniu kierunku turystyka i rekreacja został podzielony na moduły: ogólny (9 przedmiotów, 13,5 punktów ECTS), podstawowy (7 przedmiotów, 16,5 punktów ECTS), kierunkowy (16 przedmiotów, 45 punktów ECTS), specjalnościowy (13 przedmiotów i 31,5 punktów ECTS na specjalności *hotelarstwo i gastronomia*, 15 przedmiotów i 35,5 punktów ECTS na specjalności *turystyka międzynarodowa i zarządzanie hotelarstwem* oraz 9 przedmiotów i 55 punktów ECTS na specjalności *e-marketing*) oraz praktykę (30 punktów ECTS). Z kolei program studiów na II stopniu został podzielony na moduły: ogólny (5 przedmiotów, 5,5 punktów ECTS), podstawowy (4 przedmiotów, 12,5 punktów ECTS), kierunkowy (20 przedmiotów, 37,5 punktów ECTS, spośród nich realizowanych na wszystkich specjalnościach jest 5 przedmiotów, na które przypada 17,5 punktów ECTS) i specjalnościowy (8 przedmiotów i 32,5 punktów ECTS na specjalności *zarządzanie i marketing w turystyce* oraz 12 przedmiotów i 31,5 punktów ECTS na specjalności *menadżer sportu*) oraz praktykę (18 punktów ECTS). Przedmioty są zróżnicowane, zawierają treści, które absolwent kierunku turystyka i rekreacja powinien znać i zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Proporcje liczby godzin zajęć w poszczególnych formach aktywności zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Zwraca się jednak uwagę, że występują różnice w punktach ECTS pomiędzy specjalnościami, co nie jest zgodne z art. 67 ustawy PSWN.

Poza ww. modułami dla studentów studiów II stopnia, w tym dla absolwentów uczelni zagranicznych, którzy nie ukończyli kierunków studiów I stopnia z tzw. bezpośrednią drożnością na studia w zakresie turystyki i rekreacji przygotowano moduł komplementarny. Studenci są zobowiązani do realizacji zajęć dydaktycznych oraz zaliczenia czterech grup zagadnień (tj. *podstawy turystyki, podstawy rekreacji, podstawy hotelarstwa, podstawy żywienia*); a wykaz kierunków studiów I stopnia z bezpośrednią drożnością na studia II stopnia kierunku turystyka i rekreacja oraz grup zagadnień modułu komplementarnego wraz z programami przedmiotów do zaliczenia zawiera Uchwała Senatu

z dnia 30 czerwca 2020 roku w sprawie zasad realizacji modułu komplementarnego na studiach drugiego stopnia od roku akademickiego 2020/2021.

Do prowadzenia zajęć dydaktycznych, które mają zapewnić studentom osiągnięcie założonych efektów uczenia się wykorzystuje się różnorodne metody opisane również w sylabusach. Przyjęto w zależności od formy zajęć oraz zakładanych efektów uczenia się trzy grupy metod kształcenia: metody podające, metody poszukujące, metody ćwiczeniowo-praktyczne. Stosowane metody są zróżnicowane w sposób umożliwiający osiągnięcie efektów uczenia się. Metody podające są charakterystyczne dla zajęć w formie wykładów, gdzie następuje przekaz wiedzy wsparty prezentacją multimedialną. W ramach przedmiotów związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym (metody poszukujące, a zwłaszcza ćwiczeniowo-praktyczne), wprowadzono aktywizujące formy zajęć w postaci: ćwiczeń, zajęć projektowych, zajęć warsztatowych, zajęć laboratoryjnych, gier symulacyjnych, gdzie prowadzona jest ocena aktywności i postępów studenta w czasie zajęć. W ramach praktyk zawodowych w zakładach pracy prowadzone są zajęcia praktyczne. Taki zestaw metod kształcenia jest zgodny z praktycznym profilem kształcenia na obu poziomach studiów i pozwala na kształtowanie umiejętności i kompetencji społecznych studentów wymaganych na rynku pracy.

Regulamin Studiów WSG przewiduje w uzasadnionych przypadkach indywidualne formy kształcenia oferując: indywidualną organizację studiów - która umożliwia studentowi ustalanie indywidualnych sposobów osiągania efektów uczenia się i ich weryfikacji z prowadzącymi zajęcia; indywidualny program studiów - który polega na rozszerzeniu zakresu efektów uczenia się w ramach studiowanego kierunku, poziomu, profilu, specjalności lub obszaru studiów; oraz indywidualną ścieżkę studiowania - odnoszącą się do oferty programowej/przedmiotowej Uczelni, z uwzględnieniem indywidualnych zainteresowań studenta oraz liczby punktów ECTS przypisanej poszczególnym formom zajęć lub modułom przedmiotowym. Uczelnia prowadzi także zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, spełniając wymagania Rozporządzenia MNiSW z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861, z późn. zm.). Wymiar zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość jest zgodny z wymaganiami w tym zakresie dla profilu praktycznego; nie przekracza 50% liczby punktów ECTS (nie przewyższa 10%; realizując od 151 do 193 godziny na I stopniu studiów oraz od 93 do 129 godzin na II stopniu). W okresie epidemii COVID 19 wszystkie zajęcia odbywają się z zastosowaniem metod i technik kształcenia na odległość, wykorzystując w tym celu platformę MS Teams oraz platformę ONTE. Wejście na zajęcia odbywa się za pomocą linków zdalnych (połączenie harmonogramu z platformą) zarówno dla prowadzącego, jak i dla studentów. Zespół oceniający pozytywnie ocenia realizację zajęć prowadzonych w ten sposób, prowadzący są przygotowani, odnotowuje się również zachęcanie studentów do aktywności, czego dowiodły hospitacje. Studenci potwierdzają użyteczność platformy MS Teams i platforma e-learningowej ONTE. Na tej ostatniej udostępniane są materiały dydaktyczne, do których odwoływali się prowadzący zajęcia podczas hospitacji. W efektach uczenia się uwzględniono wykorzystanie zaawansowanych technik i narzędzi badawczych w osiąganiu działań, tj. efekt K1_TIR_W06: *Zna podstawowe metody i narzędzia, w tym techniki pozyskiwania i przetwarzania danych pozwalające zrozumieć, opisać i interpretować zjawiska turystyczne i rekreacyjne, ich struktury i procesy w nich zachodzące* oraz K2_TIR_U04: *Potrafi planować działania rozwojowe w dziedzinie turystyki i rekreacji z wykorzystaniem zaawansowanych technik i narzędzi badawczych, przewidując możliwe skutki tych działań.*

Plan studiów na studiach I stopnia uwzględnia kształcenie w zakresie języka obcego (w opinii Dyrektora Katedry Gospodarki Turystycznej jest możliwość wyboru języka spośród: angielskiego, niemieckiego, rosyjskiego i polskiego, niemniej jednak w sylabusach językiem wykładowym dla przedmiotu język obcy jest angielski) angielskiego na poziomie lektoratu, prowadzonego w 2, 3 i 4 semestrze studiów (6 punktów ECTS, 150 godzin) i dodatkowo w semestrze 5 w zakresie języka angielskiego specjalistycznego (2 punkty ECTS, 50 godzin), co należy ocenić bardzo wysoko. Ponadto trzeba podkreślić kształcenie na specjalności w języku angielskim. Na studiach II stopnia lektorat z języka angielskiego, inaczej niż na studiach I stopnia, ma charakter fakultatywny. Obejmuje dwa semestry z ofertą języka angielskiego I oraz języka angielskiego II (2 punkty ECTS, 52 godziny). Wyniki analizy sylabusów do lektoratów z języka angielskiego prowadzą do wniosku, że zakres, jak i treści kształcenia umożliwiają uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka angielskiego co najmniej na poziomie B2 w przypadku studiów I stopnia, i na poziomie B2+ ESOKJ w przypadku studiów II stopnia. Niemniej jednak brak obligatoryjnych zajęć z języka angielskiego na II stopniu, zastąpienie ich materiałami dydaktycznymi udostępnionymi na platformie ONTE, (co deklarowały Władze Uczelni podczas spotkania z zespołem oceniającym) nie daje podstaw do potwierdzenia osiągania efektów uczenia się w tym zakresie. Podczas wizytacji Władze Uczelni informowały o wykładach zagranicznych gości wizytujących, ale tego rodzaju aktywność, choć oceniana wysoko przez zespół oceniający, nie rozwiązuje ujawnionego problemu, z racji ich opcjonalności. Warto podkreślić, że studenci II stopnia, uczęszczający na lektoraty z języka angielskiego, na spotkaniu z zespołem oceniającym deklarowali wysoki, ich zdaniem, poziom tych zajęć odnosząc swoją ocenę do wcześniejszych doświadczeń w tym zakresie, wyniesionych zwłaszcza poza uczelnią.

Na kierunku turystyka i rekreacja spełnione jest kryterium punktów ECTS, jakie student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych i wynosi 11,5 punktów ECTS na studiach I stopnia i 5,5 punktów ECTS na studiach II stopnia.

Organizacja procesu nauczania zapewnia właściwe wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się. Rok akademicki podzielony jest na 2 semestry i obejmuje okres zajęć dydaktycznych oraz sesji egzaminacyjnych. Zajęcia dydaktyczne dla studentów studiów stacjonarnych realizowane są od poniedziałku do piątku, dla studentów niestacjonarnych od piątku do niedzieli (przy czym w piątki zajęcia są nieregularnie) w trybie zjazdów - załączony harmonogram 2020/2021 przewiduje 11 (niepełnych) zjazdów. Zajęcia dydaktyczne prowadzone są z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów oraz rozłożone są w poszczególnych semestrach w miarę proporcjonalnie w układzie czasowym z mniejszym obciążeniem w ostatnim semestrze w związku z praktyką zawodową i przygotowaniem pracy dyplomowej. Program kształcenia przewiduje możliwość wyboru specjalności oraz seminarium. Do zajęć do wyboru na studiach I stopnia przypisano 54-77 punktów ECTS, a na studia II stopnia 48-49 punktów ECTS. W obydwu przypadkach spełniony jest tym samym wymóg realizacji zajęć do wyboru w wymiarze nie mniejszym niż 30% ogólnej liczby punktów ECTS ujętej w programie kształcenia. W przypadku seminarium dyplomowego indywidualne zainteresowania studentów są realizowane poprzez wybór seminarium dyplomowego oraz określenie w uzgodnieniu z promotorem tematyki pracy uwzględniającej zainteresowania naukowe i zawodowe studenta.

Na ocenianym kierunku proces kształcenia uzupełniany jest między innymi o obligatoryjne praktyki zawodowe dla studentów zarówno I, jak II stopnia. Analiza efektów uczenia się, w obszarze praktyk zawodowych potwierdziła ich zgodność z efektami przypisanymi do pozostałych zajęć. Dla zilustrowania, przedmioty takie, jak: *specjalistyczne systemy informatyczne, zajęcia eksperckie, kursy*

bhp, języki obce i przypisane do nich treści programowe oraz sposoby ich weryfikacji są zgodne z efektami zakładanymi dla praktyk.

Wątpliwości może budzić mała liczba efektów uczenia się w obszarze umiejętności zapisanych w sylabusach praktyk – kompetencje pracownicze zarówno na studiach I jak i II stopnia. Zawierają one bardzo ogólne treści, których uszczegółowienie znajduje dopiero w programach poszczególnych praktyk. Rekomenduje się opracowanie szczegółowych efektów uczenia się dot. Umiejętności dla praktyk kompetencje pracownicze, zarówno na studiach I jak i II stopnia.

Treści programowe określone dla praktyk są właściwie sformułowane i zapewniają osiągnięcie przez studentów wszystkich efektów uczenia się, przewidzianych dla praktyk. Miejsca odbywania praktyk są właściwe dla określonej specjalności. Zarówno miejsca proponowane przez Uczelnię, jak i miejsca, które studenci sami proponują, pozwalają na realizację treści programowych i osiąganie zakładanych efektów uczenia się.

Umiejscowienie praktyk w programie jest słuszne. Na studiach I stopnia określono dwa rodzaje praktyk. Pierwsza nazwana „praktyka kompetencje pracownicze” (320 godzin), realizowana jest w II semestrze, natomiast praktyka nazwana jako „praktyka branżowa” (640 godzin) odbywa się w toku VI semestru. Ich ukończenie pozwala studentom na podjęcie pracy w wyuczonym zawodzie z podstawowym przygotowaniem praktycznym. Na studiach II stopnia ocenianego kierunku studenci mają do zrealizowania trzy moduły praktyk. Pierwszy „praktyka kompetencje pracownicze” (160 godzin) zaplanowana jest do realizacji w I semestrze, w drugim semestrze jest moduł „praktyka branżowa 1” (160 godzin), w trzecim semestrze moduł „praktyka branżowa 2” (160 godzin). Liczba punktów ECTS przypisana do każdego rodzaju praktyki na obu poziomach studiów jest właściwa.

Realizując program kształcenia uwzględniający treści dot. praktyk zawodowych I i II stopnia studiów pozwala w kompleksowy sposób wykształcić studenta-absolwenta pożądanego na rynku pracy. Doświadczenie zebrane podczas praktyk w różnych instytucjach dedykowanych określonej specjalizacji na ocenianym kierunku pozwala absolwentom na swobodne podjęcie pracy w branży turystyczno-rekreacyjnej.

Student udający się na praktykę jest dobrze przygotowany do jej realizacji. Zna regulamin i program praktyk, szczegółowe cele i efekty, jakie musi osiągnąć w trakcie jej realizacji. Zna metody kształcenia, sposób weryfikacji efektów uczenia się, wie, jak dokumentować przebieg praktyki. Posiada stały kontakt z uczelnianym opiekunem, co zostało potwierdzone podczas spotkania ZO PKA ze studentami. W strukturach Uczelni powołane jest biuro kształcenia praktycznego, które sprawuje nadzór organizacyjno-prawny nad przebiegiem praktyk i pomaga studentom Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy w odbyciu obowiązkowych studenckich praktyk zawodowych. Biuro posiada własną stronę internetową, na której umieszczone są wszystkie niezbędne informacje oraz dokumenty dot. praktyk zawodowych. Dostęp do niektórych treści i dokumentów jest możliwy dopiero po zalogowaniu. Osobą odpowiedzialną za praktyki na ocenianym kierunku jest nauczyciel akademicki z kilkuletnim doświadczeniem w tym obszarze, posiadający praktykę zdobytą również poza uczelnią.

Regulamin praktyk wynika z Zarządzenia Rektora z dnia 1 października 2019 r. w sprawie: zatwierdzenia Regulaminu studenckich praktyk zawodowych i jest ogólny dla wszystkich kierunków. Określa on podstawy prawne praktyk zawodowych, ogólne cele, sposób nadzoru i zaliczenia. Szczegółowe dokumentowanie praktyk zawodowych uregulowane jest Uchwałą Kolegium WSG z dnia 12 marca 2019 r. Zawiera ona wzór karty przebiegu praktyk, ankiety dot. oceny jakości poziomu

zadowolenia z odbytej praktyki zarówno dla studenta jak i praktykodawcy oraz arkusz hospitacji praktyk. Dokumenty są przejrzyste, zrozumiałe i pozwalają na właściwą weryfikację przebiegu praktyki oraz ocenę poszczególnych efektów uczenia się. Potwierdzeniem było zapoznanie się ZO PKA ze skanami dokumentacji odbytych praktyk.

Praktyki zawodowe na ocenianym kierunku odbywają się w miejscach, które w pełni pozwalają na osiąganie zakładanych efektów uczenia się. Są to m.in.: hotele i restauracje, kluby sportowe, spółki i stowarzyszenia o zasięgu lokalnym, krajowym i międzynarodowym. Zaprezentowane wykazy praktykodawców i umowy z nimi podpisane, pozwalają na wyciągnięcie wniosku, że miejsca odbywania praktyk gwarantują właściwe zaplecze infrastrukturalne i pozwalają w pełni uzupełnić wiedzę o praktyczne umiejętności procesu nauczania i uczenia się.

Uczelnia zapewnia studentom miejsca odbywania praktyk z szerokiej listy podmiotów na stałe współpracujących oraz pozwala studentom na zaproponowanie własnego miejsca odbywania praktyk. Miejsca te weryfikowane są przez uczelnianego opiekuna praktyk zawodowych na podstawie źródeł internetowych, artykułów prasowych, rozmowy telefonicznej bądź osobistej wizyty w proponowanej placówce. Ostateczną decyzję o akceptacji zaproponowanego miejsca odbywania praktyk podejmuje uczelniany opiekun w odniesieniu do przyjętych przez władze uczelni profili placówek. Szczegółowe profile placówek dostępne są dla studentów na uczelnianej platformie informatycznej ONTE (czyt. Ośrodek Nowych Technologii Edukacyjnych). Po akceptacji placówki przez przedstawiciela uczelni na wniosek studenta, podpisywana zostaje umowa dot. realizacji praktyk. Zawiera ona m.in. zapisy, zobowiązujące praktykodawcę do realizacji celów praktyk czy zapewnienia właściwego stanowiska pracy. Regulamin praktyk przewiduje uznanie studentowi przez Pracownię Kształcenia Praktycznego zaliczenie praktyk na podstawie wykonywanej pracy zawodowej. Założeniem jest jednak udokumentowanie, iż zakres obowiązków na danym stanowisku umożliwia osiąganie efektów przewidzianych w programie praktyk. Niemniej w toku wizytacji zespołu oceniającego PKA nie znaleziono zastosowania tego zapisu. Dokumentacja, z którą winni zapoznać się i zaakceptować praktykodawcy, znajduje się na elektronicznej platformie ONTE. Zawiera ona m.in.: szczegółowy program danej praktyki i projekt umowy, w której praktykodawcy dokonują zobowiązań i zapewnień osiągnięcia przez studenta wszystkich zakładanych celów i efektów uczenia się.

Analiza dokumentacji praktyk przedstawiona do wglądu ZO PKA, potwierdziła realizację praktyk zgodnie z przyjętymi procedurami. Wszystkie strony zaangażowane w praktyki (student, uczelnia, praktykodawca) dobrze wywiązują się ze swoich zadań/kompetencji. Metody weryfikacji osiąganych efektów uczenia się dokonywane przez praktykodawców są właściwe i skutecznie weryfikują przebieg praktyk. Zaliczenie odbywa się na podstawie kompleksowo przedstawionej dokumentacji zawierającej: 1) uzupełnioną kartę praktyk zawodowych z opisami potwierdzającymi nabycie przez studenta kompetencji z obszaru wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, 2) ankietę dot. praktyk studenckich wypełnianą przez studenta, 3) ankietę dot. praktyk studenckich wypełnianą przez praktykodawcę, 4) kartę hospitacji praktyk zawodowych. Wpisu do indeksu zaliczenia bądź nie zaliczenia praktyki dokonuje merytoryczny opiekun praktyk odpowiedzialny za ich realizację z ramienia uczelni. Rekomenduje się zmianę rygoru zaliczenia praktyk zawodowych z formy zaliczenie na skalę ocen. Tym samym wskazane byłoby wprowadzenie skali ocen dla praktykodawcy celem weryfikacji osiąganych efektów uczenia się, a nie jak jest to w tym przypadku opisu przebiegu praktyk.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe realizowane na ocenianym kierunku studiów zarówno I, jak i II stopnia, są zgodne z kierunkowymi i przedmiotowymi efektami uczenia się. Treści programowe, w szczególności realizowane w ramach przedmiotów specjalnościowych odpowiadają zastosowaniu wiedzy z zakresu dyscypliny wiodącej, tj. nauki o zarządzaniu i jakości oraz dyscyplin pozostałych, tj. geografia społecznoekonomiczna i gospodarka przestrzenna, nauki o komunikacji społecznej i mediach, nauki o kulturze fizycznej w praktyce gospodarczej. Ich opanowanie przez absolwentów przygotowuje ich do pełnienia praktycznych ról zawodowych zgodnych z kierunkiem studiów.

Nazwa jednej z oferowanych specjalności nie jest bezpośrednio związana z kierunkiem. Program studiów na I i II stopniu studiów ujawnia różnice w punktach ECTS pomiędzy specjalnościami, co nie jest zgodne z art. 67 ustawy PSWN.

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiającą studentom osiągnięcie przyjętych efektów uczenia się, z wyjątkiem studentów II stopnia wobec których nie zastosowano obowiązkowych zajęć z języka angielskiego, nie dając żadnej alternatywy do osiągnięcia założonych efektów uczenia się w zakresie posługiwania się językiem obcym na poziomie B2+.

Proces realizacji praktyk zawodowych na ocenianym kierunku zarówno na I, jak i II stopniu studiów, jest właściwy. Zakładane efekty uczenia się dla praktyk kompetencje pracownicze w obszarze umiejętności wymagają zwiększenia ich ilości. Dokonując całościowej oceny efektów dla praktyk zawodowych jakie mają osiągnąć studenci uznać należy, iż są one możliwe do zrealizowania. Ogólnie procedura odbywania praktyk jest przejrzysta a praktykodawcy gwarantują osiągnięcie zakładanych im efektów uczenia się.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

1. Należy wdrożyć sposoby zapewnienia jakości kształcenia zapobiegające nieprawidłowościom w braku osiągania założonych efektów uczenia się dla wszystkich studentów II stopnia w zakresie posługiwania się językiem obcym na poziomie B2+.
2. Należy dostosować nazwę i charakter specjalności do kierunku studiów.
3. Należy wdrożyć skuteczne działania projakościowe dla wyrównania punktów ECTS pomiędzy specjalnościami.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Rekrutację na studia I i II stopnia na kierunku turystyka i rekreacja prowadzi Uczelniana Komisja Rekrutacyjna, powołana przez Rektora WSG. W roku akademickim 2020/2021 działała ona na podstawie Uchwały Senatu z dnia 26 maja 2020 r. o zmianie uchwały z dnia 5 sierpnia 2019 r. w sprawie: warunków i trybu rekrutacji na poszczególnych obszarach studiów odnoszących się do kierunków prowadzonych przez Uczelnię na rok akademicki 2020/2021.

O przyjęcie na studia I stopnia mogą ubiegać się absolwenci szkół średnich posiadających świadectwo dojrzałości, a na studia II stopnia osoby legitymujące się dyplomem ukończenia studiów I stopnia licencjackich oraz absolwenci studiów II stopnia.

Warunkiem przyjęcia na I rok studiów jest pozytywny wynik postępowania kwalifikacyjnego. Rekrutacja prowadzona jest w formie elektronicznej, z zachowaniem form pisemnych, w sytuacjach, w których wymagają tego przepisy prawa oraz polityka ochrony danych osobowych. Każdy kandydat rejestruje się w aplikacji *Wirtualnej Rekrutacji - ISAPS* dostępnej na głównej stronie Uczelni, a po uiszczeniu opłaty rekrutacyjnej rozpoczyna się proces kwalifikacji. Kandydat otrzymuje drogą elektroniczną informację o przyjęciu na studia oraz o terminie podpisania umowy. Obcokrajowcy ubiegający się na studia rejestrują się za pomocą formularza dostępnego online w języku angielskim lub rosyjskim. Obcokrajowcy posiadający Kartę Polaka mogą odbywać studia w WSG na zasadach obowiązujących dla obywateli polskich. Obcokrajowców w procesie rekrutacji wspiera Biuro Rekrutacji Międzynarodowej, a zasady uznawania zagranicznych świadectw i dyplomów przedstawianych w procesie rekrutacji i dodatkowych elementów weryfikacji kandydatów obcokrajowców na studia I i II stopnia w WSG określa instrukcja prorektora ds. Międzynarodowych z dnia 1.10.2019 r. Warunki rekrutacji na studia, procedury rekrutacyjne są bezstronne i zapewniają wszystkim kandydatom równe szanse w podjęciu studiów na kierunku. Studenci na spotkaniu z zespołem oceniającym nie zgłaszali uwag do procesu rekrutacji, był on dla nich jasny, a wszelkie informacje na stronie internetowej były dla nich wystarczające, w razie potrzeby zasięgaliby informacji telefonicznej.

Zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej określa obowiązująca od 1 września 2019 r. "Instrukcja w sprawie rekrutacji na studia z uwzględnieniem zaliczonych w toku studiów punktów ECTS". Uznawanie efektów uczenia się jest związane z rekrutacją studenta w formie: wznowienia studiów, przeniesienia i przyjęcia z innej uczelni. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się określa Uchwała Kolegium WSG z dnia 1 października 2018 r. w sprawie: potwierdzania w WSG efektów uczenia się. Są one oparte na zasadach systemu bolońskiego. Uzyskane w innej uczelni efekty uczenia się odnoszące się do zaliczonych w niej przedmiotów wraz z ocenami i przyporządkowanymi im punktami ECTS mogą zostać uznane przez dyrektora jednostki naukowo-dydaktycznej (Dyrektora Katedry Gospodarki Turystycznej/ Dyrektora Instytutu Ekonomii i Zarządzania) przyjmującego za równoważne z efektami uczenia się, obowiązującymi na kierunku turystyka i rekreacja.

Potwierdzenie efektów uczenia się w WSG, osiąganych poza systemem studiów, polega na przeprowadzeniu formalnej procedury weryfikacji posiadanego przez kandydata zasobu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, uzyskanych poza systemem studiów, w toku wykonywania obowiązków zawodowych, uczestnictwa w kursach i szkoleniach, aktywności w organizacjach społecznych, uczestnictwa w badaniach naukowych i projektowych, uprawianiu dyscypliny sportowej, wolontariatu itp. Na podstawie analizy dokumentów złożonych przez wnioskodawcę i w wyniku

zastosowania dodatkowych metod i narzędzi oceny efektów uczenia się Grupa ds. potwierdzenia efektów uczenia się (reprezentowana przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia, o zaliczenie których ubiega się wnioskodawca oraz przez przedstawicieli pracodawców współpracujących z uczelnią) rekomenduje ich uznanie lub nieuznanie, a ostateczną decyzję w tej sprawie podejmuje dyrektor jednostki naukowo-dydaktycznej (Dyrektora Katedry Gospodarki Turystycznej/ Dyrektora Instytutu Ekonomii i Zarządzania). Odwołania od ostatecznej decyzji dyrektora rozpatruje Rektor. Rezultatem procedury RPL jest zaliczenie nie więcej niż 50% puli punktów ECTS przypisanych do programu studiów i poziomu kształcenia na kierunku turystyka i rekreacja bez konieczności uczestniczenia w pełnym wymiarze zajęć dydaktycznych.

Zasady, warunki i tryb dyplomowania określone są Uchwałą Senatu z dnia 1 października 2019 r. w sprawie procesu dyplomowania. Student może przystąpić do egzaminu dyplomowego po spełnieniu warunków formalnych, określonych w Regulaminie Studiów WSG, który wszedł w życie z początkiem roku akademickiego 2019/2020, na mocy Uchwały Kolegium WSG z dnia 23 kwietnia 2019 r. Do najważniejszych z nich można zaliczyć: uzyskanie przez studenta zaliczeń w toku studiów oraz zaliczenia formy zajęć, na której przygotowywana jest praca w ostatnim semestrze studiów (od 1.10.2019 r. na studiach I stopnia prace dyplomową zastąpiono projektem dyplomowym), przedłożenie pracy dyplomowej i zaakceptowanie jej przez promotora, otrzymanie pozytywnej weryfikacji pracy dyplomowej przy użyciu Jednolitego Systemu Antyplagiatowego wraz z uzyskaniem pozytywnej oceny pracy dyplomowej. Praca dyplomowa powinna odzwierciedlać wiedzę i umiejętności właściwe dla poziomu i kierunku studiów oraz stanowić opracowanie praktycznych zagadnień związanych z kierunkiem studiów. Recenzentem pracy dyplomowej może być pracownik jednostki naukowo-dydaktycznej Uczelni, powołany na stanowisko akademickie: profesora, profesora wizytującego, docenta, adiunkta, eksperta dydaktycznego, wykładowcy. Należy zwrócić uwagę, że Uchwała Senatu z dnia 1.10.2019 r. w sprawie procesu dyplomowania podaje specyfikacje stanowisk akademickich, które są uprawnione do pełnienia funkcji promotora pracy dyplomowej, a wśród nich na studiach I stopnia: profesor, profesor wizytujący, docent, adiunkt, ekspert dydaktyczny i wykładowca, a na studiach II stopnia: pracownik naukowo-dydaktyczny Uczelni z tytułem naukowym profesora, stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz doktora. § 2 ust. 3 cytowanej Uchwały mówi, że: „o uprawnieniach promotorskich decyduje dyrektor/kierownik jednostki naukowo-dydaktycznej”, a w § 2 ust. 4 można przeczytać, że: „tematyka prowadzonych pod kierunkiem promotora prac dyplomowych powinna być zgodna z jego dorobkiem naukowym lub doświadczeniem zawodowym”. Odnosząc się do tych zapisów i do oceny przeglądanych prac dyplomowych wskazuje się na pominięcie uwzględnienia niezbędnych kompetencji promotorów prac dyplomowych na profilu praktycznym, jak chodzi o osoby z tytułem zawodowym magistra, a wśród ww. stanowisk akademickich, to np. ekspert dydaktyczny, wykładowca, a bywa, że i docent. Uchwała, o której mowa podaje zapis, że dla cyklu kształcenia 2019/2020 studia I stopnia, które kończą się uzyskaniem tytułu zawodowego licencjata, kończą się projektem dyplomowym, w miejsce poprzedniego systemu, w którym obowiązywała praca licencjacka. Analizując metody weryfikacji i oceny osiągania efektów uczenia się na zakończenie studiów I stopnia, zespół oceniający stwierdza, że przyjęta nowa procedura zwieńczenia całego toku studiów wyższych w postaci projektu dyplomowego nie jest właściwa. Przesądza o tym fakt, że projekt dyplomowy, jako przedmiot (w miejsce standardowego seminarium dyplomowego) weryfikowany jest projektem indywidualnym lub grupowym, który zwłaszcza w tym drugim przypadku, ma weryfikować efekty uczenia się pojedynczego studenta, a ponadto ideą tej zmiany, jak zostało to przedstawione na spotkaniu z zespołem oceniającym, jest pominięcie części teoretycznej w owym projekcie. Ta eliminacja jest

potwierdzona brakiem efektów wiedzy w ramach przedmiotu *projekt dyplomowy*. Dopełnieniem braku weryfikacji i oceny osiągania wszystkich efektów uczenia się na zakończenie studiów I stopnia jest kolejny przedmiot, stanowiący uzupełnienie wcześniej wspomnianego, tj. *przygotowanie do egzaminu dyplomowego*, który mimo, że zakłada realizację ćwiczeń sprowadzającej się do "pogłębionej" analizy zagadnień egzaminacyjnych: 40 kierunkowych i 20 specjalnościowych (zestawienie zagadnień egzaminacyjnych jest dostępne w Biurze Katedry Gospodarki Turystycznej), to nie realizuje żadnego efektu uczenia się dla zajęć lub grup zajęć w zakresie wiedzy, co przesądza o braku pełnej weryfikacji efektów uczenia się, której źródłem są nieprawidłowości w programach kształcenia.

Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym i odbywa się przed komisją, która weryfikuje stopień osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się. Uchwały Senatu ws. procesu dyplomowania z 2020 r. uwzględniły nowe warunki w tym zakresie podyktowanych stanem epidemicznym. Na ich mocy uregulowano proces przeprowadzenia egzaminu dyplomowego z wykorzystaniem technologii informatycznych oraz z zastosowaniem formy mieszanej (hybrydowej). Egzamin dyplomowy składa się z dwóch części: przedstawienia założeń i wniosków wynikających z pracy dyplomowej, jeśli występuje, oraz odpowiedzi na wylosowane pytania z zakresu programu studiów. W przypadku studiów I stopnia zadawane są cztery pytania: dwa losowane z puli zagadnień kierunkowych, jedno losowane z puli zagadnień obszarowych (specjalnościowych), jedno związane z tematem pracy – zadawane zwykle przez recenzenta pracy. W przypadku studiów II stopnia zadawane są cztery pytania: dwa losowane z puli zagadnień kierunkowych, jedno losowane z puli zagadnień obszarowych (specjalnościowych), jedno związane z tematem pracy – zadawane zwykle przez recenzenta pracy. W toku egzaminu dyplomowego ocenie podlega wiedza oraz umiejętności wypowiedzania się w sposób precyzyjny i zrozumiały z zastosowaniem pojęć i języka specjalistycznego dla kierunku. Odpowiedź na każde pytanie jest oceniana w skali 2-5. Zdanie egzaminu dyplomowego następuje po uzyskaniu przez studenta co najmniej oceny dostatecznej z egzaminu dyplomowego. Ze względu na profil praktyczny studiów w procesie dyplomowania dopuszcza się udział interesariuszy zewnętrznych w charakterze ekspertów.

Efekty dla kierunku studiów, określone w sylwetce absolwenta, są weryfikowane na różnych etapach kształcenia. Weryfikacja efektów uczenia się przez prowadzącego zajęcia i odpowiedzialnego za przedmiot ma na celu sprawdzenie, czy zakładane w programie studiów efekty uczenia się zostały osiągnięte. Weryfikacja efektów dokonywana jest w sposób zgodny z zasadami pomiaru dydaktycznego. Przewidziana jest weryfikacja osiągnięcia zakładanych efektów poprzez egzaminy ustne i pisemne. Analizę semestralnej pracy studenta i osiągniętych efektów uczenia się przeprowadza każdy nauczyciel akademicki - wykorzystuje się wszystkie dostępne informacje na temat pracy studenta (w trakcie zajęć, jak i w ramach pracy własnej). Po zakończonym semestrze prowadzący przedmiot zobowiązany jest do sporządzenia protokołu zaliczeniowego w wirtualnym indeksie ISAPS. Na podstawie dostarczonych protokołów przygotowywane jest zestawienie (dotyczące struktury ocen z poszczególnych przedmiotów), które razem z kartą ewaluacyjną zajęć dydaktycznych jest przedmiotem analizy na posiedzeniach Zadaniowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, w trakcie których następuje weryfikacja wytycznych z sylabusów (np. czy zastosowana forma egzaminu/zaliczenia była zgodna ze wskazaną w programie przedmiotu). Podstawowym elementem weryfikacji osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się jest system ocen na poziomie poszczególnych przedmiotów i ich form, za które odpowiadają prowadzący zajęcia. Na ocenę – zgodnie z sylabusem (programem przedmiotu) może składać się kilka elementów, jak np.

egzamin pisemny, kolokwium, projekt, referat, praca grupowa, dyskusja, obserwacja na zajęciach, testy na platformie edukacyjnej ONTE, itp. Studenci są informowani o zasadach zaliczania na pierwszych zajęciach z danego przedmiotu. W WSG obowiązuje roczny system rozliczania osiągnięć studenta. Warunkiem zaliczenia roku jest uzyskanie zaliczeń i/lub pozytywnych ocen końcowych z zajęć prowadzonych we wszystkich formach w ramach danego przedmiotu oraz wymaganej liczby punktów ECTS w danym semestrze, zgodnie z obowiązującym programem studiów. Od przeprowadzenia zaliczenia/egzaminu, nauczyciel akademicki ma 7 dni na wpisanie wyniku zaliczenia/egzaminu w elektroniczną kartę osiągnięć studenta. W przypadku niewpisania oceny do systemu, fakt ten należy zgłosić Koordynatorowi Biura Instytutu bądź Katedry. W razie ewentualnych niezgodności oceny ogłoszonej z oceną wpisaną do systemu ISAPS, wyjaśnienie powinno nastąpić w terminie 7 dni od daty ogłoszenia wyników. Powyższą niezgodność student może zgłosić do wykładowcy za pośrednictwem służbowego adresu mailowego lub na dyżurze dydaktycznym. W przypadku braku odpowiedzi na powyższy fakt sprawę również należy zgłosić do właściwego Instytutu lub Katedry. Zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się oraz sposoby zapobiegania i reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem określa Regulaminu studiów.

W czasie trwania semestru prowadzona jest na bieżąco weryfikacja osiągania przez studentów zakładanych efektów uczenia się z wykorzystaniem metod weryfikacji wskazanych w sylabusach. Zasady zaliczeń i skalę ocen określa Regulamin Studiów. Szczegółowe kryteria ocen prac i aktywności studentów opracowywane są przez nauczycieli prowadzących dany przedmiot. Stopień osiąganych efektów ocenia nauczyciel prowadzący przedmiot, a o ocenach informuje studentów. Zasady te umożliwiają równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji oceniania efektów uczenia się. Zasady te są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Wobec nich istnieje możliwość indywidualnej organizacji studiów, w trakcie której studentowi ustala się indywidualny sposób osiągania efektów uczenia się i ich weryfikacji z prowadzącymi zajęcia, niezależnie od tego na prośbę osoby z niepełnosprawnością istnieje możliwość dopasowania metod weryfikacji do indywidualnych potrzeb studenta, np. poprzez wydłużenie czasu trwania zaliczenia/egzaminu.

Do sprawdzania i oceny stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się służą różne metody, w zależności od rodzaju efektu, tak, że:

- w przypadku wiedzy są to m.in.: prace pisemne, testy, sprawdziany, rozwiązywanie zadań, raport z badań, realizacja projektu, w tym: projektu informatycznego, wypowiedzi ustne (w tym merytoryczny wkład w dyskusję), symulacje, interpretacja tekstu, interpretacja wyników liczbowych, itp.;
- umiejętności weryfikuje się wykorzystując m.in. następujące metody: udział w dyskusji i debacie, symulacje, pozyskanie i analiza informacji na zadany temat, zadania projektowe indywidualne i grupowe, wykonywanie powierzonych zadań, itp.;
- efekty z grupy kompetencji społecznych są kontrolowane poprzez: samoocenę (ustną/pisemną), ocenę koleżeńską/nauczycielską, obserwację, studia przypadków, pracę grupową, działanie na rzecz Uczelni, firmy lub społeczności lokalnej, itp.

Wyżej wskazane metody weryfikacji efektów umiejętności, w tym zadania projektowe indywidualne i grupowe dają możliwość sprawdzenia opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej na rynku usług turystycznych i rekreacyjnych. Wśród nich można wskazać, np. w ramach przedmiotu *podstawy hotelarstwa* – „wykonanie zadania polegającego

na zaprojektowaniu 3 obiektów noclegowych o różnym standardzie i wyposażeniu wraz z zaprojektowaniem procesu kategoryzacji obiektu”; w ramach zajęć terenowych z przedmiotu *turystyka kulturowa* – „przygotowanie oferty imprezy turystycznej dla turystyki kulturowej”; *zarządzanie infrastrukturą sportową* – „analiza funkcjonowania wybranego obiektu sportowego wraz z rekomendacjami poprawy w sferze organizacyjnej”; przedmiot do wyboru *finansowanie sportu* – „tworzenie i wypełnianie arkuszy konkursowych dla finansowania sportu”. Szczególnym przypadkiem sprawdzenia opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej na rynku turystycznym są praktyki zawodowe realizowane na I i II stopniu studiów.

Zastosowane metody weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się z języka angielskiego umożliwiają sprawdzenie i ocenę opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2 na studiach I stopnia, np. w formie umiejętności: pisanie listów, e-maili, notatki służbowej, podania o pracę, listu motywacyjnego, sprawozdania, ale również w formie wypowiedzi ustnej, udziału w dyskusji, pracy w parach, pracy w grupach, odgrywania ról, wykonania zadań w modułach językowych na platformie edukacyjnej; i B2+ w przypadku studiów II stopnia w formie, np.: wypowiedzi zwłaszcza ustnych, ale także pisemnych; wykonywania zadań indywidualnie przy wykorzystaniu materiałów e-learningowych/selftesty kontrolne. Przedstawione metody w opinii zespołu oceniającego umożliwiają sprawdzenie i ocenę opanowania języka obcego na kierunku turystyka i rekreacja.

W grupie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość dominują wykłady (wykłady b learning), a wskazywaną metodą weryfikacji osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się w ich przypadku są testy zaliczeniowe, egzaminy ustne. Za pozytywne należy odnotować weryfikację efektów w toku wypowiedzi ustnych studenta, które pozwalają sprawdzić nie tylko efekt wiedzy, ale również umiejętności wystawiania się studenta, uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych w zadawanych mu pytaniach, ale także jego sposobu myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy. W czasie epidemii COVID 19 wszystkie zajęcia odbywają się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, prowadzący realizują zajęcia, które umożliwiają weryfikację osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się.

Podstawą weryfikacji efektów uczenia się są najczęściej prace pisemne. Przedstawione w trakcie wizytacji prace zaliczeniowe i egzaminacyjne opierały się na zastosowaniu metod weryfikacji wiedzy. Były to pytania testowe, w niektórych przypadkach nie podano ich treści, a jedynie problematykę – odpowiadającą efektom kierunkowym. W innych wypadkach treść pytań okazała się nieadekwatna do przedmiotu i poziomu studiów. W przypadku zaliczenia ćwiczeń prowadzonych w j. angielskim pytania weryfikowały efekt wiedzy, który nie był wymagany w sylabusie. Dało się zauważyć również brak staranności prowadzącego, który nie dopatrzył się plagiatów w odpowiedziach pisemnych studentów; prowadzący nie podał żadnej informacji zwrotnej w tej sprawie. Przedstawiono również do wglądu projekty będące metodą służącą weryfikacji umiejętności. W ich przypadku odnotowuje się brak komentarza/ informacji zwrotnej wykładowcy do studentów. Efekty umiejętności są również weryfikowane w ćwiczeniach case study. Tego rodzaju prace także poddano ocenie; była to analiza wybranych metod zarządzania zastosowanych w przykładowej organizacji. Weryfikacji poddano również prace grupowe i indywidualne. Tematyka przedstawionych do oceny prac etapowych w większości przypadków była zgodna z sylabusami, metody weryfikowania efektów uczenia się były adekwatne do wskazanych w sylabusach.

Analiza tematów prac licencjackich pozwala stwierdzić, że wiele z nich nie weryfikuje efektów uczenia się i to zarówno w dyscyplinie wiodącej, do której został przypisany kierunek turystyka i rekreacja, jak

i na poziomie ich weryfikacji. Na przykład praca „*Wiedza żywieniowa kobiet w ciąży*” nie jest osadzona w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości, do której jest przypisany kierunek. Tym samym, nie jest zgodna z kierunkowymi efektami uczenia się, na co również wskazują pytania egzaminacyjne. Należy dodać, że praca ta (praca licencjacka) napisana została pod kierunkiem naukowym magistra. Inna praca, pisana również pod opieką magistra, zawiera liczne błędy metodyczne. W innej pracy promotor w swojej ocenie nie dostrzegł wymiaru praktycznego pracy, pisanej nota bene pod jego kierunkiem przyznając 5 na 20 punktów, a przecież to promotor kształtuje pracę. Ponadto ten sam promotor w recenzji sformułował wniosek z pracy, że: „problem rozpatrywany jest na szerokim tle teoretycznym i praktycznym”, zaprzeczając swojej wcześniejszej ocenie. Stanowi to przesłankę braku rzetelności w recenzjach promotorów prac, braku nadzoru nad zapewnieniem praktycznego wymiaru pracy dyplomowej. Zastrzeżenia do funkcji promotora ujawniają się również wobec prac magisterskich. Błędne ich konstrukcje są wychwalane w recenzjach sporządzonych przez promotorów, np. praca „*Bariery w turystyce osób niepełnosprawnych w oparciu o badania sondażowe*”. Metodyka prac licencjackich, a szczególnie magisterskich jest słabą stroną weryfikowania kierunkowych efektów uczenia się. Przegląd literatury jest kolejną słabością weryfikowania efektów uczenia się. Zdarza się, że pozycje obcojęzyczne dotyczą lat 60. ub. stulecia. Tego rodzaju uwagi wskazują na brak właściwego nadzoru opiekunów pracy a także recenzentów nad procesem dyplomowania na kierunku o profilu praktycznym. Są prace, które nie mają wymiaru praktycznego, a pisane są na kierunku o profilu praktycznym. Te prace mają charakter odtwórczy, niewłaściwy dla profilu praktycznego. Ze spisu przeglądu prac dyplomowych, które otrzymał zespół oceniający, wskazać można na tytuł pracy dyplomowej, np. „*Herbata jako produkt turystyczny*”. Tytuł, który nie nawiązuje do profilu praktycznego, a sygnalizuje, że praca ma charakter odtwórczy, opisowy; sam tytuł nosi znamiona referatowego charakteru. Opisanie sytuacji dowodzą błędnego prowadzenia zajęć przygotowujących do pisania pracy licencjackiej i magisterskiej.

Studenci kierunku turystyka i rekreacja mają możliwość działania w ramach Studenckiego Koła Naukowego Innowacji i Przedsiębiorczości. Z jego ramienia uczestniczą w studenckich konferencjach naukowych, ujawniając predyspozycje organizacyjne właściwe dla kierunku turystyka i rekreacja. Uczelnia monitoruje losy swych absolwentów, również ocenianego kierunku. Na stronie <https://wsg.byd.pl/absolwent.32.html> są niezbędne informacje dla absolwentów Uczelni, w tym również ocenianego kierunku. Ich obsługą zajmuje się Biuro Karier. Aplikujący mogą liczyć na doradztwo zawodowe czy pomoc w kontaktach z przedsiębiorcami.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Rekrutacja na studia na kierunek turystyka i rekreacja jest przejrzysta. Warunki i procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej nie budzą zastrzeżeń. Zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów przyjętych efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się zapewniają równe ich traktowanie, przejrzystość procesu weryfikacji. Przyjęte metody weryfikacji efektów uczenia się nie budzą zastrzeżeń, czego już nie można stwierdzić o poprawności tej weryfikacji, argumentując tę tezę licznymi błędami poczynionymi przez prowadzących zajęcia przede wszystkim w akceptowaniu plagiatów, ale również w formułowaniu pytań egzaminacyjnych, które bywa, że są adekwatne dla innego przedmiotu, albo ujawniają niższy,

niż wymagany, poziom ich trudności (dotyczy pytań egzaminacyjnych na II stopniu odnoszących się do kwestii właściwych dla niższego poziomu kształcenia PRK). Słabą stroną kierunku jest niewłaściwa weryfikacja efektów uczenia się w pracach dyplomowych, niedopilnowanych pod tym względem przez promotorów, zwłaszcza tych z tytułem zawodowym magistra. Sama procedura dyplomowania nie budzi zastrzeżeń, choć dostrzega się pytania egzaminacyjne nieadekwatne do dyscyplin, do których został przyporządkowany kierunek studiów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

- 1) Należy uwzględnić w programie studiów zróżnicowane i trafnie dobrane sposoby zapewnienia jakości kształcenia zapobiegające nieprawidłowościom w zakresie doboru tematów prac dyplomowych i sposobów rozwiązywania ich problemów badawczych.
- 2) Należy wdrożyć skuteczne działania projakościowe zapobiegające nieprawidłowej obsadzie promotorów i recenzentów prac licencjackich.
- 3) Należy wdrożyć skuteczne sposoby zapewnienia jakości kształcenia zapobiegające nieprawidłowościom w zakresie doboru sposobu potwierdzenia osiągnięcia przez studenta efektów uczenia się wieńczących 6 poziom PRK, a stanowiącego warunek uzyskania tytułu zawodowego licencjata.
- 4) Należy wdrożyć skuteczne działania projakościowe zapobiegające nieprawidłowościom w zakresie doboru tematów i treści prac licencjackich oraz magisterskich do dyscypliny wiodącej/dyscyplin pozostałych na kierunku turystyka i rekreacja.
- 5) Należy wdrożyć skuteczne sposoby zapewnienia jakości kształcenia w formułowaniu pytań w pracach etapowych i podsumowujących program przedmiotu, weryfikujących efekty uczenia się na poziomie 6 i 7 PRK.
- 6) Należy wdrożyć skuteczne sposoby zapewnienia jakości kształcenia w formułowaniu pytań egzaminów dyplomowych adekwatnych do dyscypliny wiodącej/dyscyplin pozostałych na kierunku turystyka i rekreacja na poziomie 6 i 7 PRK
- 7) Należy wdrożyć skuteczne działania projakościowe zapobiegające akceptowaniu plagiatów jako prac etapowych studentów.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Kadra prowadząca zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku składa się z 66 nauczycieli akademickich reprezentujących 18 różnych dyscyplin nauki – najwięcej z nich (12) reprezentuje dyscyplinę finanse i rachunkowość, kolejnych 11 nauki o zarządzaniu i jakości, 6 nauki o kulturze fizycznej, po 4: geografię społeczno-ekonomiczną i gospodarkę przestrzenną, nauki prawne oraz dziedzinę nauk inżynieryjno-technicznych. Kolejne dyscypliny, reprezentowane przez 3 i mniej pracowników to: nauki medyczne, nauki socjologiczne, literaturoznawstwo, językoznawstwo, historia, filozofia, nauki o kulturze i religii, matematyka oraz rolnictwo i ogrodnictwo. W gronie kadry

jest też 3 pracowników z tytułem magistra turystyki i rekreacji, 3 magistrów pedagogiki oraz jeden magister dziennikarstwa i komunikacji społecznej. Taka zróżnicowana kadra dydaktyczna jest stosunkowo dobrze dobrana ze względu na realizację bardzo zróżnicowanego programu studiów. Ponadto 42 nauczycieli akademickich udokumentowało swój znaczny i aktualny dorobek naukowy w zakresie reprezentowanej dyscypliny, a niemal wszyscy udokumentowali doświadczenie zawodowe, przy czym 47 z nich w obszarach działalności gospodarczej poza uczelnią. Taka struktura kadry umożliwia prawidłową realizację zajęć, w tym nabywanie przez studentów umiejętności praktycznych, natomiast nie odzwierciedla struktury dyscyplin, do których został przyporządkowany kierunek. Wiodąca dyscyplina, tj. nauki o zarządzaniu i jakości, do której w 73% przypisano kierunek na I stopniu studiów i w 85% na II stopniu, jest reprezentowana zaledwie przez 11 nauczycieli akademickich (w tym 7 z tytułem magistra), tj. ok. 17% ogółu prowadzących zajęcia. Zaleca się więc ponowne rozważenie doboru kadry ze względu na reprezentowane dyscypliny, tak aby jej skład lepiej odzwierciedlał strukturę dyscyplin, do których został przypisany kierunek.

– Wśród kadry zatrudnionych nauczycieli akademickich jest 5 profesorów i doktorów habilitowanych, 31 doktorów, 30 magistrów, w tym 9 magistrów inżynierów. Niemal wszyscy wykazali się doświadczeniem dydaktycznym, niejednokrotnie także długoletnim stażem w prowadzeniu powierzonych im zajęć. Jedynie w dwóch przypadkach nie przedstawiono informacji w tym zakresie (szczegółowe informacje w Załączniku nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa). Ponadto stwierdzono, że nie wszyscy nauczyciele akademicy posiadają odpowiednie kompetencje dydaktyczne, umożliwiające prawidłową realizację powierzonych im zajęć – taką sytuację rozpoznano w 5 przypadku (szczegółowe informacje w Zał. nr 4). Zaleca się więc ponowne zweryfikowanie kompetencji wymienionych nauczycieli akademickich do prowadzenia powierzonych im zajęć.

Wśród kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku tylko 30 nauczycieli akademickich (a więc ok. 45%) pracuje w Uczelni, jako podstawowym miejscu pracy, natomiast pozostałe osoby są zatrudnione w charakterze ekspertów z różnych specjalności, np. hotelarstwa, pilotażu wycieczek, instruktorów sportowych, czy menedżerów firm turystycznych. Pomimo, że pracowników etatowych jest mniejszość, to jednak prowadzą oni większość przedmiotów przewidzianych w programie studiów - ogółem w wymiarze 4123 godzin dydaktycznych w bieżącym roku akademickim, w stosunku do 2453 godzin zaplanowanych dla ekspertów zewnętrznych (76%:24%). Tak więc spełniony jest warunek z art. 73 p. 2.1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (2. W ramach programu studiów o profilu: 1) praktycznym – co najmniej 50% godzin zajęć prowadzonych jest przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w tej uczelni jako podstawowym miejscu pracy).

Obciążenie godzinowe nauczycieli akademickich, zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy, kształtuje się w przedziale od 16 godzin do 440 godzin. W przypadku pięciu nauczycieli akademickich obciążenie godzinowe jest dość duże, choć trudno jednoznacznie określić, czy przekracza wymagania określone w art. 127.1 ustawy, ponieważ nie przedstawiono stanowisk dydaktycznych, na jakich są zatrudnieni ci pracownicy (również wymiar pensum na Uczelni nie został jednoznacznie określony w Regulaminie pracy, a jedynie podczas wizytacji ustalono, że jest dobierany indywidualnie). Również w przypadku pięciu nauczycieli akademickich liczba powierzonych przedmiotów jest bardzo duża, a jednocześnie w 3 z tych przypadków można stwierdzić znaczące obciążenie godzinowe. Przedstawiona sytuacja dotyczy pracowników etatowych, a wspomniane wskaźniki przedstawiają się następująco: 1) 280 godz./11 przedmiotów, 2) 440 godz./9 przedmiotów,

3) 261 godz./14 przedmiotów, 5) 413 godz./11 przedmiotów, 6) 332 godz./11 przedmiotów. Zaleca się więc ponowne zweryfikowanie obciążeń pracowników w zakresie liczby powierzonych przedmiotów i/lub liczby godzin.

Nauczyciele akademicy, prowadzący zajęcia na wizytowanym kierunku, są przygotowani do realizacji zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość – wszyscy zostali przeszkoleni w tym zakresie, co zostało potwierdzone na spotkaniu z kadrami podczas wizytacji. Uczelnia zorganizowała w roku akademickim 2019/20 następujące kursy i szkolenia dotyczące prowadzenia zajęć zdalnych: szkolenie z obsługi MS Teams, „Tworzenie treści e-learningowych”, „Wykorzystanie narzędzi Office 365 w dydaktyce”, „ABC E-learningu”, „Tworzenie materiałów e-learningowych”, „Przygotowanie do prowadzenia szkoleń on-line”, „Tworzenie interaktywnych materiałów edukacyjnych”. Realizacja zajęć zdalnych jest na bieżąco kontrolowana przez pracowników Działu Jakości, co również zostało potwierdzone podczas hospitacji zajęć przez ZO PKA.

Polityka kadrowa w zakresie naboru nowych nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia opiera się o ustalone zasady i uwzględnia potrzeby związane z prawidłową realizacją zajęć. Obsadę zajęć proponuje kierownictwo Katedry Gospodarki Turystycznej, przy czym uwzględnia się przede wszystkim posiadane przez nauczyciela akademickiego kwalifikacje, w tym posiadane stopnie i tytuły naukowe oraz dorobek naukowy, a także doświadczenie zawodowe zdobyte poza Uczelnią, w tym również przygotowanie i doświadczenie dydaktyczne. W przypadku powierzania zajęć ekspertom spoza Uczelni pod uwagę bierze się praktyczne doświadczenie, adekwatne do planowanych zajęć, a także innowacyjność zaproponowanej formy prowadzenia zajęć. Zasadą stosowaną przy nowej obsadzie zajęć jest również poddawanie ankietyzacji i hospitacji nowego pracownika w pierwszym roku pracy na WSG. Przy obsadzie zajęć uwzględniane są opinie studentów na temat prowadzenia zajęć przez nauczyciela, wyrażone w ankietach, a także opinie przedstawicieli Samorządu Studenckiego oraz wyniki hospitacji. Umowy z nowymi pracownikami badawczo-dydaktycznymi zawierane są po raz pierwszy na czas określony. Decyzje o kontynuacji współpracy podejmowane są tylko w przypadku pozytywnej oceny pracownika. Podczas spotkania w trakcie wizytacji nauczyciele akademicy nie zgłaszali uwag krytycznych w tym zakresie.

Nauczyciele akademicy, prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku, są oceniani przez studentów w procedurze cyklicznych co semestralnych ankiet w formie elektronicznej, ale także tradycyjnej - zwrotność ankiet oszacowana przez Uczelnię to ok. 70%, natomiast w przypadku ankiet elektronicznych, wprowadzonych w czasie pandemii to ok. 40%. Ankiety poszczególnych nauczycieli przeprowadzane są nie rzadziej niż w cyklach 4-letnich, z wyjątkiem przypadków zgłoszenia nieprawidłowości w przebiegu zajęć lub nowego pracownika. Formularz ankiety przygotowany jest w języku polskim oraz angielskim i zawiera 15 kryteriów oceny zajęć, a także oddzielną ocenę zajęć zdalnych oraz miejsce na dodatkowe uwagi dotyczące przedmiotu. Hospitacje zajęć przeprowadzane są wg ustalonego przez kierownika Katedry harmonogramu i kończą się sporządzeniem protokołu według jednolitego formularza, zawierającego 10 kryteriów oceny prowadzenia zajęć oraz omówieniem wyniku hospitacji z hospitowanym. Przedstawione harmonogramy hospitacji pozwalają stwierdzić, że od roku akademickiego 2017/2018 przeprowadzono 24 hospitacje różnych form zajęć, a w bieżącym roku zaplanowano 15 hospitacji.

W Uczelni prowadzone są okresowe oceny nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia z wykorzystaniem ustalonego kwestionariusza oceny, obejmującego aktywność w zakresie działalności naukowej, dydaktycznej oraz organizacyjnej, a także wyniki ocen dokonywanych przez

studentów oraz wyniki hospitacji. Kwestionariusz po wypełnieniu przez nauczyciela akademickiego, opiniowany jest przez bezpośredniego przełożonego i Komisję Oceniającą. Uzyskanie negatywnej oceny przez nauczyciela akademickiego skutkuje kolejną oceną po upływie roku, a dwie oceny negatywne - rozwiązaniem stosunku pracy z ocenianym nauczycielem akademickim. W przypadku oceny negatywnej podejmowane są działania naprawcze, a pierwszym krokiem jest rozmowa bezpośredniego przełożonego z ocenianym nauczycielem akademickim i zaproponowanie wszystkich form pomocy, np. przyznanie stypendium naukowego, przekazanie środków finansowych na realizację badań lub staż naukowy (grant wewnątrzuczelniany) w celu uzyskania oceny pozytywnej.

Realizowana polityka kadrowa umożliwia rozwój nauczycieli akademickich poprzez stosowanie różnych narzędzi motywacyjnych, takich jak m.in.: wsparcie w podnoszeniu kwalifikacji dydaktycznych, poprzez przyznawanie grantów na realizację projektów indywidualnych i zespołowych, stypendiów doktorskich, płatnych urlopów naukowych, finansowanie i współfinansowanie wewnętrznych i zewnętrznych szkoleń (w ostatnich 2 latach zorganizowano 14 różnych szkoleń), wyjazdów zagranicznych w ramach programu Erasmus+ lub innych programów wymiany międzynarodowej ze środków własnych Uczelni, wsparcie w uzyskiwaniu wyższych stopni lub tytułów naukowych (stypendia naukowe, finansowanie przewodów - od 2015 r. z tej formy wsparcia skorzystało 4 pracowników Katedry). Projekty badawcze realizowane przez pracowników Uczelni, finansowane są zarówno ze środków wewnętrznych (własny fundusz grantowy), jak i zewnętrznych (MNiSW, NCN, UE i inne). Inną formą wspomagania rozwoju naukowego nauczycieli akademickich jest obniżenie pensum dydaktycznego (do 50%). Podczas spotkania z nauczycielami w trakcie wizytacji jako szczególną formę wsparcia i motywacji wskazano możliwość korzystania z opieki medycznej we własnej przychodni, a także możliwości wypracowania dodatkowego dochodu poprzez udział w projekcie „Kreator innowacyjności” i tworzenia spółek typu spin-out i spin-off (jako przykład takiej spółki podano biuro podróży “Edutravel”). Realizowana polityka kadrowa obejmuje również zasady rozwiązywania konfliktów, a także reagowania na przypadki dyskryminacji – zasady w tym zakresie zostały sformułowane w Uchwale Kolegium WSG w Bydgoszczy z dnia 1 października 2018 r. w sprawie przyjęcia procedury przeciwdziałania mobbingowi i dyskryminacji w siedzibie i we wszystkich jednostkach WSG. W dokumencie zostały przedstawione ramy procedury, zadania i obowiązki zarówno pracodawcy, jak i pracowników, a także sposoby rozwiązywania sytuacji problemowych poprzez powołanie mediatora i odpowiedniej komisji. Uchwała zawiera także formularz zgłoszenia w sprawie dyskryminacji.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Kadra prowadząca zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku składa się z 66 nauczycieli akademickich, ale tylko 11 z nich (tj. 16,7%) reprezentuje dyscyplinę wiodącą, tj. nauki o zarządzaniu i jakości. Kwalifikacje kadry umożliwiają prawidłową realizację programu studiów o profilu praktycznym – 2/3 pracowników udokumentowało swój znaczny i aktualny dorobek naukowy w zakresie reprezentowanej dyscypliny, a niemal wszyscy nauczyciele akademicy udokumentowali doświadczenie zawodowe, przy czym 47 z nich w obszarach działalności gospodarczej poza Uczelnią. Również niemal wszyscy nauczyciele akademicy wykazali się też doświadczeniem dydaktycznym i tylko w przypadku 2 z nich nie przedstawiono informacji w tym zakresie. Z kolei w przypadku 5 innych nauczycieli ich kompetencje dydaktyczne nie wskazują na możliwości prawidłowej realizacji

powierzonych im zajęć. Pomimo, że pracowników etatowych jest mniejszość (30), to jednak prowadzą oni większość przedmiotów przewidzianych w programie studiów, tj. 76% ogółu godzin zaplanowanych w bieżącym roku akademickim, a zatem spełniony jest warunek z art. 73 p. 2 ustawy prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. W przypadku 5 nauczycieli akademickich liczba powierzonych przedmiotów jest bardzo duża (tj. od 9 do 14), a jednocześnie w 3 przypadkach można stwierdzić znaczące obciążenie godzinowe. Polityka kadrowa w zakresie naboru nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia odbywa się na zasadach adekwatności do potrzeb związanych z prawidłową realizacją zajęć, które zostały ustalone w Katedrze Gospodarki Turystycznej. Nauczyciele akademicy poddawani są cyklicznym ocenom, zarówno w procedurze ankiet studenckich, jak i w procedurze hospitacji, co w rezultacie wpływa także na wyniki ich ocen okresowych. W przypadku ocen negatywnych podejmowane są zindywidualizowane działania naprawcze. Realizowana polityka kadrowa umożliwia rozwój nauczycieli akademickich poprzez zastosowanie różnych narzędzi motywacyjnych, które zostały bardzo dobrze ocenione przez kadrę akademicką podczas wizytacji.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

- 1) Zaleca się wprowadzenie zmian w składzie kadry dydaktycznej ze względu na reprezentowane dyscypliny, tak aby struktura składu lepiej odzwierciedlała strukturę dyscyplin, do których został przypisany kierunek.
- 2) Zaleca się wprowadzenie zmian w obsadzie zajęć wyszczególnionych w Załączniku 4 i powierzenie ich nauczycielom akademickim z adekwatnymi kompetencjami.
- 3) Zaleca się zmniejszenie obciążeń pięciu pracowników w zakresie liczby powierzonych przedmiotów i/lub liczby godzin.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Do realizacji programu studiów na ocenianym kierunku wykorzystywana jest infrastruktura znajdująca się na kampusie Uczelni w centrum Bydgoszczy, składająca się z 15 budynków, w tym budynku G, w którym odbywa się większość zajęć na kierunku turystyka i rekreacja oraz mieści się siedziba Katedry Gospodarki Turystycznej. Do dyspozycji studiujących są pracownie komputerowe (10, razem 150 stanowisk) oraz 4 pracownie specjalistyczne, związane z realizacją części praktycznej zaplanowanych zajęć: 1) pracownia komputerowa nr E004P, w której studenci mają dostęp do specjalistycznego oprogramowania do tworzenia i edycji stron www (m.in. w ramach specjalności *e-marketing*), takich jak: Affinity Designer, Brackets, Scout-App; 2) pracownia Systemów Rezerwacyjnych (G207P), w której na 15 stanowiskach z komputerami klasy PC (I5/8GB/500GB/DVD) zainstalowano 45 różnych rodzajów oprogramowania, w tym specjalistyczne: program hotelowy ProHOTT (22 licencje), program gastronomiczny ProRESS (22 licencje), platformę technologiczną do rozwiązań turystycznych Worldspan (60 loginów do systemu); 3) pracownia gastronomiczna, w której

na ponad 60m2 znajduje się 15 stanowisk do realizacji zadań gastronomicznych; 4) Pracownia Analiz Społecznych i Rynkowych. Sale i pracownie wyposażone są w nowoczesny sprzęt audiowizualny: rzutniki multimedialne, komputery, nagłośnienie, niektóre w tablice multimedialne. Istotne znaczenie dla realizacji zadań praktycznych na wizytowanym kierunku mają zlokalizowane na terenie kampusu Centrum Fitness i Odnowy Biologicznej „Rewital” oraz Akademickie Centrum Medyczne WSG, a także biuro podróży Edutraveler.pl. Ponadto studenci korzystają z przygotowanej na kampusie infrastruktury sportowej, tj. boisk do piłki siatkowej, koszykówki, piłki nożnej, kortów tenisowych, przystani kajakowej i wioślarskiej na rzece Brdzie, a zajęcia z WF-u odbywają się w nowoczesnej hali sportowej z zapleczem, w tym również dla osób z niepełnosprawnościami. Przygotowana infrastruktura umożliwia prawidłową realizację zajęć, w tym prowadzenie zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w warunkach właściwych dla zakresu działalności zawodowej, związanego zarówno z kierunkiem, jak i poszczególnymi specjalnościami.

Infrastruktura informatyczna umożliwia wykorzystanie w procesie kształcenia zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych i opiera się na lokalnej sieci komputerowej, w którą włączone są wszystkie pomieszczenia administracyjne i sale dydaktyczne. Wszystkie stanowiska komputerowe w Uczelni posiadają szerokopasmowy dostęp do Internetu. Komputery dla studentów pracują w autonomicznej sieci, a studentom udostępniono także sieć bezprzewodową z zasięgiem na terenie całego kampusu. Do dyspozycji nauczycieli akademickich i studentów jest ponad 350 komputerów. Studenci mogą również korzystać z sieci bezprzewodowej i specjalistycznego oprogramowania poza godzinami zajęć, w celu wykonywania zadań, realizacji projektów, itp. Z kolei po uzgodnieniu z opiekunem mogą zostać również udostępnione laboratoria komputerowe czy pracownie specjalistyczne.

Przeprowadzona wizytacja bazy dydaktycznej (spacer wirtualny) wykazała, że liczba, wielkość i układ pomieszczeń, ich wyposażenie techniczne, liczba stanowisk w pracowniach dydaktycznych, komputerowych, licencji na specjalistyczne oprogramowanie są dostosowane do liczby studentów oraz umożliwiają prawidłową realizację zajęć, również podczas praktyk zawodowych. Uczelnia zapewniła również możliwości samodzielnej realizacji zadań i czynności praktycznych przez studentów. Ponadto podczas wizytacji można było stwierdzić, że zapewniona jest zgodność infrastruktury dydaktycznej i bibliotecznej oraz zasad korzystania z niej z przepisami BHP.

Uczelnia w dużej części dostosowała infrastrukturę dydaktyczną i naukową do potrzeb osób z niepełnosprawnością – m.in. przygotowano pracownię komputerową dla osób z dysfunkcjami ruchu, wzroku i słuchu, w której znajduje się zmodyfikowanych 10 stanowisk, wyposażonych w nowoczesny sprzęt ułatwiający korzystanie z nich. Pracownia zlokalizowana jest w budynku, w którym wyeliminowano bariery fizyczne i tam planuje się zajęcia dla grup, w których są osoby z niepełnosprawnościami. W pozostałych budynkach systematycznie dostosowuje się infrastrukturę do tych potrzeb, np. w budynku G, w którym w większości odbywają się zajęcia dla studentów turystyki i rekreacji, w tym roku zaplanowano dostosowanie toalet. W bibliotece zorganizowane są trzy stanowiska wyposażone w niezbędny sprzęt ułatwiający osobom z niepełnosprawnościami korzystanie ze zbiorów (m.in. lupy elektroniczne, czytnik książek, skanery, programy WindowEYE, LUNAR, Abby Fine Reader z OCR). Przygotowano także specjalne miejsca parkingowe. Ponadto w Uczelni od 10 lat funkcjonuje Biuro ds. osób z niepełnosprawnościami, które wspiera studentów również w zakresie wypożyczeń odpowiedniego sprzętu, np. „schodolaza”. Uczelnia została wyróżniona w ogólnopolskim konkursie „Lodołamacz” w kategorii podwyższania dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Koordinacją nauczania w formie zdalnej zajmuje się Pracownia Dydaktyki Mieszanej. Głównymi narzędziami kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość są: platforma zdalnego nauczania ONTE (Ośrodka Nowych Technologii Edukacyjnych) utworzona na bazie otwartego systemu LMS Moodle oraz MS Teams. Realizację zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość reguluje Uchwała Senatu z dnia 15 września 2020 r., w której określono zasady realizacji zajęć zdalnych w kontakcie synchronicznym i asynchronicznym, rodzaje materiałów dydaktycznych zamieszczanych na platformie oraz inne formy aktywności dydaktycznej z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. W załącznikach do uchwały opisane są standardy, jakie muszą spełniać zamieszczane materiały. Platforma daje studentom możliwość przesyłania plików z wykonanymi przez nich zadaniami oraz przeprowadzanie testów i egzaminów. Ponadto na ONTE udostępniono "Poradnik" z filmami instruktażowymi oraz infografiką wspomagającą proces tworzenia materiałów e-learningowych oraz interaktywnych form aktywizujących. A zatem należy stwierdzić, że na wizytowanym kierunku zapewniony został dostęp do materiałów dydaktycznych opracowanych w formie elektronicznej podczas prowadzenia zajęć zdalnych.

Biblioteka Główna Uczelni zlokalizowana jest w obrębie kampusu i jest dostępna prawie we wszystkie dni tygodnia (oprócz poniedziałku) od godziny 9.00, z zachowaniem odpowiedniego reżimu sanitarnego. W pomieszczeniach biblioteki do dyspozycji jest 61 miejsc w czytelni oraz 33 stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu w oddzielnym pomieszczeniu. Dostępne są również dwa stanowiska pracy zbiorowej i trzy stanowiska dla osób z niepełnosprawnościami. Udostępnia się także 4 skanery. W 2018 roku wymieniono wszystkie komputery na nowe. Ponadto sieć bezprzewodowa pozwala na korzystanie z Internetu przy użyciu komputerów należących do studentów.

Zbiory Biblioteki Głównej i jej filii obejmują ponad 50 000 woluminów (stan na 20 listopada 2020 r.), w tym z zakresu turystyki i rekreacji to 8252 woluminy. Zbiór obejmuje podręczniki, wydawnictwa monograficzne, serie wydawnicze, w tym dostępne są wszystkie pozycje literatury podstawowej wymienionej w programach nauczania (sylabusach). W Bibliotece zgromadzono 357 tytułów czasopism (w tym obcojęzyczne) związanych z kształceniem na ocenianym kierunku oraz ok. 2200 roczników i półroczników. Wszyscy studenci i pracownicy naukowcy WSG mają dostęp do baz danych w ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki, wśród których znajdują się bazy: EBSCO, Elsevier, Nature, Science, Scopus, SciVal, Springer, Web of Science, inCities, Wiley, Science Advances, Scoap3, Springer Open. Ponadto studenci mają możliwość wykorzystywania polskich baz danych: BazEkon, CEON, CEJSH, Platforma Otwartej Nauki, SYMPOnet, a także dostęp do wielu polskich i zagranicznych repozytoriów. Jednocześnie studenci mogą korzystać z ok. 77 tys. e-książek anglojęzycznych wydanych przez wydawnictwo Springer, ponad 2,5 tys. e-książek wydanych przez Elsevier oraz ok. 2,5 tys. e-książek wydanych przez Wiley (stan na 28.11.2019 r.). Uczelnia opłaca na zamówienie wykładowców semestralny dostęp do wybranych publikacji z serwisu IBUK.pl. Uczelnia podpisała także deklarację przystąpienia do projektu Academica.

Monitorowanie i przeglądy infrastruktury dydaktycznej odbywają się systematycznie, a wprowadzane zmiany i ich planowanie podlega obradom Kolegium Rozszerzonego Uczelni. Ustala się wówczas stan bazy dydaktycznej, sposób zapewnienia odpowiednich warunków zajęć w laboratoriach i pracowniach specjalistycznych, w tym także u interesariuszy zewnętrznych. Po takiej analizie składane jest zapotrzebowanie na doposażenie infrastruktury do Działu Organizacji Studiów (ostatnie było złożone w roku akademickim 2019/20) i stanowi ono wyjściowe wytyczne dla uzupełniania wyposażenia Uczelni. Również na bieżąco prowadzona jest ocena sprawności i poziomu wyposażenia

technicznego pracowni komputerowych, laboratoriów i sal dydaktycznych, a zajmuje się tym dział IT. W wyniku tych działań w ostatnim roku akademickim m.in.: zmodernizowano komputery w pracowniach – wymieniono dyski twarde na SSD, zwiększono pamięci RAM, zaktualizowano systemy operacyjne, udostępniono wykładowcom oprogramowanie Office 2016 ProPlus do użytku prywatnego (w ramach licencji Office 365), odnowiono dzierżawę w serwisie DreamSpark gwarantującej wykładowcom i studentom dostęp do narzędzi developerskich oraz systemów operacyjnych firmy Microsoft; odnowiono dzierżawę oprogramowania Office, Solid Edge, SPSS; zakupiono dwa serwery i macierz dyskową na potrzeby oprogramowania laboratoryjnego; utworzono usługę zdalnego dostępu do oprogramowania laboratoryjnego. Warto dodać, że Uczelnia wykazuje wiele inicjatyw w zakresie modernizacji infrastruktury dydaktycznej, a jednym z przykładów jest pozyskanie środków w ramach dotacji MNiSW na wyposażenie przestrzeni dla osób z niepełnosprawnością, zapewniającego im pełny udział w procesie kształcenia.

Nauczyciele akademicki zapewniony mają udział w okresowych przeglądach poprzez procedurę zgłaszania potrzeb do dyrektorów jednostek naukowo-dydaktycznych. Z kolei studenci mają możliwość wyrażania opinii i sugestii, związanych z realizacją programu studiów, poprzez platformę ONTE. Natomiast zamówienia nowej literatury do biblioteki następuje kilkoma ścieżkami: pracownicy zgłaszają mailowo lub telefonicznie, a studenci poprzez stronę na Facebooku. Złożone zapotrzebowanie podlega konsultacji z kierownikiem Katedry przed zakupem. Dodatkowo analizowane są plany studiów i programy kształcenia i na tej podstawie dokonuje się zakupów podręczników i bieżących wydań literatury naukowej. W bieżącym roku akademickim, zgodnie z zapotrzebowaniem zgłoszonym przez wykładowców, trwają procedury zakupu kolejnych nowych 300 pozycji. Zakupy finansowane są głównie z budżetu Uczelni, a także z dotacji MNiSW (dopłaty do konsorcjów, elektronicznych baz danych, itp.) oraz z dotacji i grantów, m.in. z programów UE.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia przygotowała infrastrukturę umożliwiającą prawidłową realizację zajęć, w tym również zdobywanie umiejętności praktycznych z wykorzystaniem profesjonalnego sprzętu i oprogramowania w specjalistycznych pracowniach dydaktycznych. Infrastruktura informatyczna umożliwia wykorzystanie w procesie kształcenia zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych i opiera się na lokalnej sieci komputerowej, w którą włączone są wszystkie pomieszczenia administracyjne i sale dydaktyczne. Studenci mogą również korzystać z sieci bezprzewodowej i specjalistycznego oprogramowania poza godzinami zajęć, w celu wykonywania zadań, realizacji projektów, itp. Przeprowadzona wizytacja bazy dydaktycznej wykazała, że liczba, wielkość i układ pomieszczeń, ich wyposażenie techniczne oraz liczba stanowisk w pracowniach dydaktycznych, komputerowych, a także liczba licencji na specjalistyczne oprogramowanie są dostosowane do liczby studentów oraz umożliwiają prawidłową realizację zajęć, również podczas praktyk zawodowych. Ponadto w czasie wizytacji można było stwierdzić, że zapewniona jest zgodność infrastruktury dydaktycznej i bibliotecznej oraz zasad korzystania z niej z przepisami BHP. Uczelnia w dużej części dostosowała infrastrukturę do potrzeb osób z niepełnosprawnością i podejmuje plany dalszej modernizacji w tym zakresie, a te starania Uczelni zostały uhonorowane wyróżnieniem w ogólnopolskim konkursie "Lodołamacz". Zapewniony został także dostęp do materiałów dydaktycznych, opracowanych w formie elektronicznej podczas prowadzenia zajęć zdalnych, głównie

poprzez udostępnienie platformy ONTE, specjalnie przygotowanej przez uczelniany Ośrodek Nowych Technologii Edukacyjnych. Zasoby biblioteczne obejmują aktualną literaturę z zakresu związanego z ocenianym kierunkiem studiów, w tym polecaną w sylabusach. Są to zbiory dostępne w formie tradycyjnej, jak i w postaci elektronicznych baz danych WBN. Monitorowanie i przeglądy infrastruktury dydaktycznej odbywa się systematycznie, według ustalonych procedur i skutecznie prowadzi do jej ciągłego udoskonalania.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

brak

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Zakres działalności przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego współpracujących z kierunkiem turystyka i rekreacja w Wyższej Szkole Gospodarki w Bydgoszczy jest właściwy dla realizacji programu kształcenia. Współpraca prowadzona jest wielopłaszczyznowo, a obszar oddziaływania instytucji współpracujących obejmuje swoim zakresem lokalny, regionalny, krajowy i międzynarodowy rynek pracy. Tak szeroko prowadzone działania mają duży wpływ na realizację celów na wszystkich specjalnościach.

Dokonując analizy rodzaju oraz obszaru działalności otoczenia społeczno-gospodarczego stwierdzić należy, że studenci ocenianego kierunku mają możliwość współpracy z wiodącymi przedstawicielami branży turystyczno-rekreacyjnej w Polsce i poza jej granicami. Założenia dotyczące wiedzy, a przede wszystkim umiejętności, jakie mają nabyć studenci w bezpośrednim kontakcie z pracodawcami, pozwalają na kształtowanie sylwetki absolwenta pożądanego na rynku pracy.

Obszar działalności zawodowej przedsiębiorstw i instytucji współpracujących z WSG jest adekwatny do misji Uczelni i pozwala na realizację celów postawionych dla kierunku turystyka i rekreacja. Misja zakłada także budowanie silnych więzi z otoczeniem społeczno-gospodarczym i ukierunkowaniem na poszukiwanie nisz i obszarów życia społecznego i gospodarczego co skutecznie udaje się realizować.

Instytucje otoczenia społeczno-gospodarczego współpracujące z ocenianym kierunkiem reprezentują szeroki wachlarz działalności sektora publicznego i prywatnego o zróżnicowanej strukturze zatrudnienia. Warto wspomnieć m.in. o takich podmiotach, jak: Park Hotel, Hotel Holiday Inn, Kujawsko-Pomorska Organizacja Turystyczna, Związek Prywatnych Pracodawców Turystyki Lewiatan, Polska Izba Turystyki, zawodowe kluby sportowe oraz stowarzyszenia.

Przedstawiciele pracodawców tworzą Konwent WSG, który pełni rolę doradczą w strukturach Uczelni. Współpracuje także w obszarze realizowania różnych projektów dydaktyczno-naukowych. Efektem są filmy instruktażowe nagrywane na potrzeby pracodawców. Filmy publicznie dostępne dotyczą m.in.: sposobu obsługi klientów w hotelu, etykiety serwowania wina czy nakrywania do stołu.

Uczelnia posiada podpisane wielowektorowe umowy o stałej współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Dotyczą one współudziału pracodawców w opracowywaniu i doskonaleniu koncepcji i jakości kształcenia, programu studiów oraz efektów uczenia się. Dotyczą wzajemnego wsparcia merytorycznego i organizacyjnego przy realizacji projektów badawczych, wsparcia studenta w procesie dyplomowania, współpracy w zakresie edukacji i popularyzacji wiedzy oraz doskonalenia zawodowego. Wspólnej organizacji konferencji, seminariów, szkoleń, wykładów eksperckich.

Nadrzędną formą i praktycznym efektem współpracy Uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest realizacja praktyk zawodowych. Ta forma współpracy daje trójstronne korzyści zarówno dla uczelni, studenta jak i pracodawcy. Dzięki tej współpracy Uczelnia posiada aktualną i zgodną z potrzebami rynku pracy ofertę kształcenia, student otrzymuje kwalifikacje z praktycznym przygotowaniem do zawodu a pracodawca – wyspecjalizowanego pracownika. To m.in. przy realizacji praktyk zawodowych studenci mają możliwość zaobserwowania rzeczywistych warunków pracy, poznać stanowiska, które w przyszłości mogą zajmować.

Współpraca Uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym w obszarze realizacji praktyk jest permanentna i obustronna. Wspólnie ustalane są cele praktyk, konsultowane efekty uczenia się, formy nauczania. Weryfikacja efektów praktyk pozwala na dokonanie oceny wielu kompetencji, również tzw. „miękkich”, jak: zespołowość, punktualność, komunikacja, odporność na stres. W przypadku zatrudnienia na stanowisku z bezpośrednią obsługą klienta są istotnymi kompetencjami z punktu widzenia pracodawcy. Potrzebę osiągania takich kompetencji potwierdzili także obecni na spotkaniu ZO PKA z pracodawcami przedstawiciele zatrudniający absolwentów ocenianego kierunku. Efekty współpracy doceniają także dyplomanci WSG, prowadzący własną działalność gospodarczą w branży turystycznej.

Inną skuteczną formą współpracy jest zatrudnianie tzw. praktyków do prowadzenia zajęć dydaktycznych. Zajęcia przez nich prowadzone umożliwiają studentom bezpośredni kontakt z osobami na co dzień zajmującymi się problematyką branży turystycznej oraz pozwalają na wymianę poglądów i potrzeb obu stron. Taka współpraca zaowocowała wdrożeniem do programu nauczania tzw. wykładów eksperckich. Dzięki tym wykładom studenci mają możliwość zdobycia wiedzy od liderów branży. Wskazać należy takich prelegentów, jak: prezes międzynarodowego stowarzyszenia biur podróży i touroperatorów (ECTAA), dyrektorzy zarządzający topowymi sieciami hotelowymi w Polsce i poza jej granicami, przedstawiciele ogólnokrajowych instytutów związanych z branżą turystyczną w kraju i za granicą.

Studenci ocenianego kierunku, mają także możliwość uczestniczenia w wizytach studyjnych. Dzięki nim poznają m.in. pełen zakres stosowanych kategoryzacji hotelowych, poznają rodzaje restauracji, unaocniają wiedzę zdobytą na wykładach.

Zwrotnie - przedstawiciele Uczelni biorą czynny udział w pracach z lokalnymi podmiotami czego potwierdzeniem jest członkostwo WSG w Kujawsko-Pomorskiej Organizacji Turystycznej (KPOT), a Pełnomocnik uczelni ds. współpracy regionalnej jest m.in. członkiem zespołu kreatywnego wspomnianej organizacji. Brał także udział w przygotowaniu i wdrażaniu projektu „Konstelacje dobrych miejsc”, który jest odpowiedzią na zapotrzebowanie rynku turystycznego. Projekt skupia w jednym miejscu wydarzenia turystyczne, kulturalne, bazę noclegową, listę atrakcji regionalnych.

Katedra Gospodarki Turystycznej ocenianego kierunku wraz ze studentami przeprowadziła na zlecenie KPOT badania ruchu turystycznego w regionie, na stałe współpracuje ze szkołami ponadpodstawowymi oraz instytucjami kształcenia ustawicznego. Pracownicy Katedry ocenianego

kierunku prowadzą szkolenia dla uczniów klas hotelarsko-turystycznych. Przedsięwzięciem wartym podkreślenia jest także organizacja przez WSG w Bydgoszczy Ogólnopolskiej Olimpiady Wiedzy Hotelarskiej.

Wieloletnia współpraca Uczelni z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego pozwala właściwie dobrać instytucje współpracujące z ocenianym kierunkiem, które mają realny wpływ na program studiów oraz kształtowanie sylwetki studenta przygotowanego merytorycznie i praktycznie do wejścia na rynek pracy.

We współpracy z otoczeniem pracodawców w roku akademicki 2018/2019 Uczelnia przystąpiła do projektu studiów dualnych czego efektem był nabór studentów na studia I stopnia kierunku turystyka i rekreacja. (30 osób). Założeniem takich studiów było zniwelowanie luk kompetencyjnych i kwalifikacyjnych a tym samym podniesienie fachowości studentów zgodnie z oczekiwaniami pracodawców.

Wymiernym przykładem wieloletniej współpracy przedstawicieli kierunku z pracodawcami jest utworzony przy Uczelni podmiot gospodarczy eduTRAVELER. Dzięki niemu studenci mogą m.in. symulacyjnie prowadzić własne biuro podróży z wykorzystaniem aktualnych na rynku informatycznych systemów rezerwacyjnych. Mogą współorganizować eventy, animują spotkania z seniorami, współprowadzą kursy instruktorskie.

Przedstawione do wglądu ZO PKA skany porozumień o współpracy Uczelni z pracodawcami zawierają m.in. treści dotyczące wzajemnego przekazywania informacji o organizowanych formach kształcenia i doskonalenia zawodowego oraz opiniowania planów i programów studiów. Zobowiązują strony do bieżącego konsultowania działań, wspólnego reagowania na dynamicznie zmieniającą się koniunkturę, tworzenie nowych miejsc pracy, do wspólnego prowadzenia badań i ankiet ewaluacyjnych. Efekty współpracy pozwalają na dostosowywanie oferty studiów korzystnej dla każdej strony.

W strukturach ocenianego kierunku działa Zadaniowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. Spotkania zespołu odbywają się systematycznie i biorą w nich udział zarówno pracownicy naukowcy, jak i przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego. Na zespole poruszane są tematy dot. programów studiów, stałej współpracy z pracodawcami w zakresie przedmiotowych efektów uczenia się. Prezentowane są sylwetki absolwentów poszczególnych specjalności celem przygotowania oferty studiów na kolejny rok akademicki.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Współpraca ocenianego kierunku z otoczeniem społeczno-gospodarczym prowadzona jest prawidłowo, z wytyczeniem celów, z ukierunkowaniem na realizację potrzeb zawodowego rynku pracy. Szeroko zakrojone działania na wielu płaszczyznach pozwalają Uczelni kształcić studentów z kompetencjami pożądanymi przez pracodawców. Wspólne ustalanie programu studiów, celów i efektów uczenia się, wspólne realizowanie przedsięwzięć owocuje projektami przydatnymi w procesie kształcenia kadr z obszaru turystyki i rekreacji. Spektrum pracodawców współpracujących z ocenianym kierunkiem jest bardzo szerokie, zróżnicowane i chętne do współpracy. Udział interesariuszy zewnętrznych widoczny jest w strukturach Uczelni m.in. w postaci powołanego do

działania Konwentu WSG, konsultacji prowadzonych na bieżąco w ramach realizacji wizyt studyjnych, praktyk zawodowych, udziału praktyków w zajęciach dydaktycznych, spotkań zadaniowego zespołu ds. zapewnienia jakości kształcenia. Opinie, spostrzeżenia i sugestie wdrażane są do realizacji. Dobra współpraca przynosi korzyści każdej ze stron.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

brak

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Wśród sposobów podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia należy w pierwszej kolejności zwrócić uwagę na przystąpienie Uczelni w 2019 r. do procedury akredytacji przez dwie międzynarodowe instytucje: 1) Accreditation Council for Entrepreneurial and Engaged Universities ACEEU w zakresie przyznania Uczelni certyfikatu Uniwersytetu Zaangażowanego oraz 2) THE-ICE – International Centre of Excellence in Tourism and Hospitality Education Accreditation, w zakresie oceny studiów na kierunku „turystyka i rekreacja” w celu uzyskania międzynarodowego certyfikatu jakości kształcenia. Obecnie procedura znajduje się na etapie ustalania warunków wizytacji zdalnej ekspertów w Uczelni, co zostało wymuszone sytuacją pandemii. Innym przykładem działań Uczelni w zakresie podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia ocenianego kierunku studiów jest plan utworzenia studiów I stopnia o profilu praktycznym na kierunku „turystyka i rekreacja” w filii zagranicznej w Kijowie, a odpowiedni wniosek w tej sprawie został złożony w 2020 r. do MNiSW.

Zakres umiędzynarodowienia procesu kształcenia na ocenianym kierunku należy ocenić jako zgodny z koncepcją i celami kształcenia na wizytowanym kierunku, o czym świadczą m.in. sformułowane efekty uczenia się, związane z podnoszeniem kompetencji językowych studentów – trzy na studiach I stopnia (K1_TIR_U09, K1_TIR_U10, K1_TIR_U11) oraz jeden na studiach II stopnia (K2_TIR_U11). Realizacja opisanych efektów uczenia się odbywa się na lektoratach z języka angielskiego, zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Dodatkowo studenci uczestniczą w wykładach profesorów wizytujących - od 2018 roku takie wykłady przedstawiło 2 profesorów z uczelni z Węgier oraz profesorowie z Czech, Ukrainy, Rosji, a w bieżącym roku akademickim zaplanowano wykłady profesorów z Indii oraz Słowenii. Istotnym wymiarem procesu umiędzynarodowienia programu studiów na ocenianym kierunku jest uruchomienie w roku akademickim 2020/2021 specjalności prowadzonej w języku angielskim - *international tourism and hospitality management*, która jest realizowana jako angielskojęzyczny odpowiednik specjalności *turystyka międzynarodowa i zarządzanie hotelarstwem* na I stopniu. Na tej specjalności studiuje obecnie 15 osób z takich krajów, jak m.in.: Rwanda, Zimbabwe, Sri Lanka, Indie, Kostaryka.

Uczelnia stwarza również możliwości rozwoju międzynarodowej aktywności nauczycieli akademickich i studentów poprzez ofertę wyjazdów stypendialnych w ramach programu Erasmus+. WSG uczestniczy w trzech poddziałaniach tego programu: KA103 oraz KA107 (dotyczy mobilności z krajami

spoza Unii Europejskiej), a także KA125 (to Wolontariat Europejski - Europejski Korpus Solidarności). Na kierunku turystyka i rekreacja WSG posiada aktywne umowy partnerskie z 31 uczelniami zagranicznymi (na 100 ogółem) w następujących krajach: Belgia (1), Chorwacja (1), Czechy (1), Finlandia (1), Hiszpania (2), Litwa (3), Rumunia (1), Słowacja (1), Słowenia (1), Turcja (14), Węgry (3), Włochy (1), Łotwa (1).

W ramach programu Erasmus+ poddziałanie KA103 od roku akademickiego 2017/2018 zrealizowano 16 wyjazdów pracowników powiązanych bezpośrednio z kierunkiem turystyka i rekreacja na uczelnie w następujących krajach: Turcja (4), Czechy (4), Szwecja (2), Włochy (2), Litwa (2), Łotwa (2) oraz Portugalia (1). Z kolei w ramach programu KA107 od roku 2017 wyjechało 13 nauczycieli akademickich na staże i stypendia do takich krajów jak: Ukraina, Rosja, Kazachstan, Gruzja, Białoruś, Czarnogóra, Zambia, Indie, Malezja, Mongolia, Uzbekistan, a ponadto zrealizowano także przyjazdy studentów na 1 semestr z Rosji, Ukrainy i Zambii. W ramach Erasmus+ Uczelnia przyjmuje także naukowców i wykładowców z zagranicy – w okresie ostatnich 3 lat na kierunku turystyka i rekreacja przyjęto pracowników uczelni pochodzących z Turcji, Czechy, Litwa, Słowenii.

Z kolei mobilność studentów z kierunku turystyka i rekreacja jest relatywnie niska - w ostatnich trzech latach na stypendia Erasmus+ wyjechało 30 studentów, w tym 18 na praktyki zawodowe. Jako przyczynę słabej mobilności międzynarodowej studenci na spotkaniach podczas wizytacji podawali swoje zaangażowanie w pracę zawodową i ~~strach~~ obawa przed utratą źródła utrzymania po powrocie ze stypendium. Z kolei studenci zagraniczni (głównie z Ukrainy) wskazywali problemy wizowe. Odmienne sytuacja występuje w sferze przyjazdów na Uczelnię studentów zza granicy - w ostatnich trzech latach przyjechało w ramach programu 163 studentów. W rezultacie tej mobilności obecnie na I stopniu turystyka i rekreacja studiuje 113 studentów z zagranicy (na 130 razem) i na II stopniu 14 (na 66 razem).

Wśród innych działań Uczelni podejmowanych w zakresie stwarzania możliwości rozwoju aktywności międzynarodowej pracowników i studentów należy wymienić:

1) organizację konferencji międzynarodowych, m.in.: w 2017 r. „Europejskie dziedzictwo: Lwów – Skole” (wraz z Lwowskim Instytutem Ekonomii i Turystyki); „Perspektywy rozwoju usług rehabilitacyjnych i turystyki zdrowotnej na Ukrainie wobec polskich doświadczeń” (w Równem wraz z Ministerstwem Oświaty i Nauki Ukrainy); w 2018 r. „Europejska współpraca: Lwów – Skole – Bydgoszcz. Nauka – samorząd – biznes” (pod patronatem Przedstawicielstwa Polskiej Akademii Nauk w Kijowie oraz Ministerstwa Młodzieży i Sportu Ukrainy); w 2019 r. „Horyzonty i pomosty w nauce, kulturze, przedsiębiorczości – 30 lat wspólnych doświadczeń” (jeden z paneli dotyczył współpracy nauki i biznesu w branży turystycznej); w 2020 r. odbyła się konferencja zdalna współorganizowana przez Kodolanyi Janos University z Węgier oraz centrum specjalistycznej turystyki medycznej i uzdrowiskowej Matra Resort w Paradassvar.

2) program międzynarodowych kursów, staży i szkoleń “COPERNICUS” dla naukowców oraz organizacja szkół letnich. Współpraca w obszarze kierunku turystyka i rekreacja prowadzona jest z następującymi Uczelniami partnerskimi: Kijowskie Państwowe technikum turystyki i hotelarstwa; Narodowy Uniwersytet “Politechnika Lwowska”; Lwowski Państwowy Instytut Ekonomiki i Turystyki; Zaporozki Narodowy Uniwersytet; Przykarpaccy Uniwersytet Narodowy im. W. Stefanyka; Uniwersytet Króla Danyła (Ukraina); Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko, Uniwersytet Narodowy (Ukraina); Państwowy Uniwersytet w Bucharze; Kazachska Akademia Sportu i Turystyki; Bałtycka Akademia Międzynarodowa (Łotwa); Bałtycki Uniwersytet Federalny im. Immanuela Kanta

w Kaliningradzie; Federalna Państwowa Szkoła Edukacyjna, Instytucja Szkolnictwa Wyższego “Volga Region State Academy of Physical Culture, Sport and Tourism” (Rosja). Opracowano 16 programów stażowych dla kadry akademickiej, z czego 5 miało charakter indywidualny.

3) program NAWA – “Welcome to Poland” Center oferujący pomoc zagranicznym studentom, w tym największej grupie ze specjalności *international tourism and hospitality management* poprzez m.in.: powołanie punktu wspierającego studentów w codziennym życiu w środowisku akademickim i regionalnym, zorganizowanie cyklu warsztatów i szkoleń ze znajomości historii Polski i regionu, etykiety akademickiej, zasad współżycia społecznego, czy poruszania się po rynku pracy.

4) cykliczne, co semestralne spotkania integracyjne dla studentów zagranicznych tzw. „Orientation Week” - głównie w celu zaznajamiania studentów z funkcjonowaniem w systemie polskiej i europejskiej edukacji, a także w społeczności lokalnej.

5) od 2019 roku organizowany jest w ramach Erasmus+ „International Week” dla przyjeżdżającej kadry akademickiej; w pierwszej edycji uczestniczyło 13 osób z krajów europejskich i poza europejskich.

6) Inne projekty o charakterze międzynarodowym zrealizowane w trzech ostatnich latach, w których uczestniczyli pracownicy i / lub studenci z kierunku turystyka i rekreacja to: Erasmus+ KA2 Capacity Building in High Education; Polsko-Ukraińska Rada Wymiany Młodzieży; Polsko-Rosyjska Rada Dialogu i Porozumienia; Program Study Buddy.

W celu monitorowania i okresowych ocen stopnia umiędzynarodowienia kształcenia w Uczelni powołano system instytucji w postaci stanowiska Prorektora ds. międzynarodowych oraz jednostek w Pionie Międzynarodowym WSG, takich jak: Dział Spraw Międzynarodowych, Biuro Rekrutacji Międzynarodowej, Instytut Europejski im. M. Kopernika i Centrum Partnerstwa Wschodniego. Ponadto w instytutach i katedrach powołano pełnomocników ds. Umiędzynarodowienia. Cyklicznie raz w roku Uczelnia dokonuje podsumowania danych dotyczących oceny skali, zakresu i zasięgu aktywności międzynarodowej kadry i studentów, poprzez raporty poszczególnych jednostek (instytutów i katedr), w postaci Kart Umiędzynarodowienia JND. Ocenie podlega wiele wskaźników w dwóch wymiarach: stanu aktualnego oraz w kontekście realizacji Strategii WSG 2018-2022. Do kategorii ocenianych w Karcie należą: kształcenie w językach obcych, zagraniczne staże i szkolenia kadry akademickiej, zagraniczne wyjazdy i przyjazdy studentów i nauczycieli akademickich, szkolenia, kursy i certyfikacje kadry zagranicznej, projekty międzynarodowe, szkoły letnie/ warsztaty dla zagranicznych studentów, konferencje międzynarodowe, Visiting Professors, umowy o współpracy, partnerzy biznesowi, aktywność międzynarodowa publikacyjna, szkolenia językowe pracowników.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na ocenianym kierunku odbywa się z wykorzystaniem zróżnicowanych sposobów, a w pierwszej kolejności należy wskazać na aktywność Uczelni w ubieganiu się o międzynarodowe certyfikaty jakości kształcenia, prowadzone przez międzynarodowe instytucje akredytacyjne: ACEEU (Uczelnia ubiega się o międzynarodowy certyfikat Uniwersytetu Zaangażowanego) oraz THE-ICE w zakresie uzyskania międzynarodowego certyfikatu jakości kształcenia na kierunku turystyka i rekreacja. Sposobem podnoszenia stopnia

umiędzynarodowienia jest również ekspansja Uczelni na rynkach zagranicznych poprzez m.in. plany uruchomienia kierunku turystyka i rekreacja w filii w Kijowie, a także uruchomienie angielskojęzycznej specjalności *international tourism and hospitality management* i pozyskanie na nią grupy studentów w dużej części z krajów pozaeuropejskich. Uczelnia stwarza też warunki zarówno studentom, jak pracownikom do aktywności międzynarodowej poprzez udział w programach Erasmus+, jednak mobilność jest mocno asymetryczna, tj. większy strumień studentów przyjeżdża na studia do Bydgoszczy, natomiast wśród pracowników większe strumienie mają kierunek wyjazdowy za granicę. Ponadto studenci turystyka i rekreacja oraz pracownicy Katedry Gospodarki Turystycznej są aktywnymi organizatorami i uczestnikami konferencji międzynarodowych (w tym głównie na Ukrainie), a także uczestnikami takich programów międzynarodowych jak COPERNICUS, czy "Welcome to Poland" (program NAWA). Uczelnia stworzyła też warunki instytucjonalne, wspierające procesy umiędzynarodowienia kształcenia, poprzez powołanie odpowiednich struktur w Pionie Międzynarodowym WSG, co ułatwia skuteczne monitorowanie i cykliczne oceny tych procesów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

brak

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

W Wyższej Szkole Gospodarki w Bydgoszczy funkcjonuje system motywowania i wspierania studentów w procesie uczenia się. Uczelnia oferuje studentom różnorodne formy wsparcia, które mają charakter zarówno formalny, jak i nieformalny.

Uczelnia zapewnia studentom wsparcie dydaktyczne udzielane przez nauczycieli akademickich. Studenci kierunku turystyka i rekreacja mają możliwość odbywania konsultacji z nauczycielami akademickimi podczas wyznaczonych dyżurów, a także za pośrednictwem poczty elektronicznej. W ramach konsultacji istnieje możliwość omówienia bieżących postępów w uczeniu się, otrzymania dodatkowej literatury czy też przedyskutowania trudniejszych zagadnień. Terminy konsultacji są dostosowane do potrzeb studentów wizytowanego kierunku. W ramach wsparcia dydaktycznego studenci mają dostęp do dodatkowych materiałów dydaktycznych i pomocy naukowych udostępnianych poprzez platformę ONTE.

Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy dostosowuje ofertę wsparcia do specyficznych potrzeb różnych grup studentów. Uczelnia zapewnia studentom z niepełnosprawnościami wsparcie w sferze dydaktycznej oraz materialnej. W WSG jednostką odpowiedzialną za wsparcie studentów z niepełnosprawnościami jest Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych. Na kierunku turystyka i rekreacja studiuje obecnie 2 osoby z niepełnosprawnością. Studenci z niepełnosprawnościami mogą liczyć na indywidualną organizację studiów, szczególne warunki uczestnictwa w zajęciach, indywidualne formy i terminy zaliczeń, wsparcie asystenta, czy też pomoc psychologiczną. Zgodnie art. 86 ust. 1 pkt. 2

ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce - studenci z niepełnosprawnościami mogą ubiegać się o stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych.

Uczelnia zapewnia wsparcie oraz możliwości rozwoju studentom wybitnym oraz wymagającym indywidualnego podejścia. Wyróżniający się studenci są motywowani do dalszego rozwoju poprzez system pomocy materialnej, w tym stypendium Rektora dla najlepszych studentów, możliwość udziału w konkursach (m.in. konkurs na najlepszą pracę dyplomową), a także włączanie ich w działalność Grup Aktywności Studenckich. Uczelnia zapewnia również wsparcie oraz możliwości rozwoju studentom wymagającym indywidualnego podejścia. Zgodnie z regulaminem studiów Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy studenci mają możliwość ubiegania się o indywidualny program i plan studiów, indywidualną organizację studiów, a także indywidualną ścieżkę studiowania.

Zgodnie z Regulaminem opłat za studia wskazane w Regulaminie studiów możliwości indywidualizacji procesu studiowania są dodatkowo płatne. Celem indywidualizacji procesu kształcenia jest wsparcie studentów wybitnych oraz znajdujących się w trudnej sytuacji. Konieczność uiszczenia dodatkowej opłaty jest dyskryminująca dla osób, które nie dysponują wystarczającymi środkami finansowymi. W Regulaminie opłat za studia WSG wskazana jest również konieczność uiszczenia opłaty za urlop dziekański (semestralny lub roczny) w wysokości 30% czesnego. Tego typu opłatę również należy uznać za dyskryminującą dla osób, które znalazły się w trudnej sytuacji i nie dysponują wystarczającymi środkami finansowymi. Ponadto przepis art. 80 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce stanowi, że wysokość opłat za usługi edukacyjne musi być adekwatna do kosztów utworzenia i prowadzenia studiów oraz przygotowania i wdrażania strategii Uczelni. Student podczas trwania urlopu jako nieobecny na zajęciach nie generuje kosztów dla Uczelni w tym zakresie. Warto również zwrócić uwagę na opłatę za dodatkową sesję zaliczeniową (300 PLN), która umożliwia uzyskanie dodatkowego terminu zaliczeniowego po wniesieniu odpowiedniej opłaty. Taki zapis również należy uznać za przejaw dyskryminacji, ponieważ osoby, które wniosą opłatę mogą podejść do egzaminu więcej razy niż ci, którzy nie dysponują odpowiednimi środkami finansowymi. Ponadto studenci, którzy chcą ukończyć studia, zobowiązani są do wniesienia opłaty graduacyjnej (300 PLN), która pokrywa m.in.: pamiątkowy album i biret, przygotowanie uroczystego zakończenia studiów, czy przygotowanie różnych form promocji absolwentów, w tym konkursów z instytucjami branżowymi i przedstawicielami pracodawców. Opłata jest obowiązkowa, co uniemożliwia studentom rezygnację z wyżej wskazanych świadczeń i gadżetów. Przedstawiciele Uczelni obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym poinformowali, że w uzasadnionych przypadkach studenci mają możliwość zwolnienia z niektórych opłat, jednakże informacja dotycząca możliwości zwolnienia z opłat oraz zasadach i kryteriach zwolnień nie została wskazane w Regulaminie opłat za studia. Zespół oceniający zaleca wyeliminowanie wszystkich dodatkowych opłat, które mogą być dyskryminujące dla studentów znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, a także wskazanie w Regulaminie zasad i kryteriów zwolnień z poszczególnych opłat, w wypadku których istnieje taka możliwość.

Wszystkich niezbędnych informacji w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym udziela studentom Dziekanat. W opinii studentów, osoby pracujące w Dziekanacie mają odpowiedni zakres wiedzy związanej z procesem kształcenia oraz udzielają im niezbędnego wsparcia związanego z tokiem studiów. Godziny pracy Dziekanatu dostosowane są do potrzeb studentów kierunku turystyka i rekreacja. W Uczelni funkcjonuje również system ISAPS (Informatyczny System Administrowania Procesem Studiowania), który umożliwia dostęp do informacji związanych z tokiem studiów.

W ramach wsparcia materialnego studenci mogą wnioskować o przyznanie wszystkich świadczeń wskazanych w art. 86 ust. 1 pkt. 1-4, ustawy. Wszystkich niezbędnych informacji dotyczących pomocy materialnej udzielają pracownicy Biura Aktywizacji Studentów. Dyżury osób odpowiedzialnych za pomoc materialną są dostosowane do potrzeb studentów. System pomocy materialnej oferowany studentom jest racjonalny i przejrzysty. Osoby obecne na spotkaniu z zespołem oceniającym pozytywnie zaopiniowały system przyznawania pomocy materialnej i dostępność osób odpowiedzialnych za proces przyznawania stypendiów.

W przypadku pojawienia się sytuacji problematycznych związanych z tokiem studiów oraz funkcjonowaniem na Uczelni studenci mogą zgłaszać skargi i wnioski do Działu Spraw Studenckich, a także do Dziekana ds. studenckich. Skargi i wnioski kierowane przez studentów mogą mieć formę pisemną (tradycyjną lub elektroniczną) bądź ustną. Istotną rolę w tym obszarze pełni również Samorząd Studencki, członkowie Samorządu zbierają skargi i wnioski studentów oraz przekazują je do władz Jednostki.

Uczelnia podejmuje działania na rzecz informowania i edukacji studentów z zakresu bezpieczeństwa. Wszyscy studenci I roku uczestniczą w obowiązkowym szkoleniu z zakresu BHP. W przypadku wystąpienia sytuacji związanych z dyskryminacją lub przemocą studenci mogą liczyć na wsparcie pracowników Uczelni. Ponadto osoby potrzebujące pomocy mogą skorzystać z bezpłatnego wsparcia psychologicznego i terapeutycznego świadczonego przez specjalistów w Psychologiczno-Pedagogicznej Poradni Akademickiej przy WSG.

Uczelnia wspiera studentów w zakresie przedsiębiorczości oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy. W WSG funkcjonuje Biuro Karier, którego zadaniem jest pomoc studentom w wyborze drogi rozwoju zawodowego oraz promowanie postaw przedsiębiorczych. Biuro zajmuje się gromadzeniem ofert pracy, staży i praktyk dla studentów, a także organizacją dodatkowych warsztatów i szkoleń. Na Uczelni funkcjonują również Grupy Aktywności Studenckich, które umożliwiają studentom rozwój naukowy i osobisty. W przypadku wyrażenia przez studentów chęci dodatkowej działalności artystycznej lub sportowej Uczelnia zapewnia wsparcie merytoryczne i finansowe dla tego typu inicjatyw.

W Wyższej Szkole Gospodarki w Bydgoszczy funkcjonuje Samorząd Studencki, który aktywnie uczestniczy w działaniach organów kolegialnych Uczelni, pośredniczy w komunikacji pomiędzy studentami a władzami jednostki, a także organizuje projekty o charakterze integracyjnym i rozrywkowym. Członkowie Samorządu mają zapewnione odpowiednie wsparcie ze strony Władz Uczelni. Mogą oni korzystać z infrastruktury, mają zapewnione pomieszczenie oraz środki finansowe na realizację projektów i udział w wydarzeniach zewnętrznych.

W związku z pandemią kształcenie na kierunku odbywa się poprzez platformę Microsoft Teams. Wsparcie studentów zostało dostosowane do obecnej sytuacji i jest realizowane w formie wirtualnej. Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym poinformowali, że proces kształcenia zdalnego funkcjonuje prawidłowo, a w razie wystąpienia problemów mogą liczyć na wsparcie pracowników Uczelni.

Skuteczność systemu motywowania i wspierania studentów w procesie uczenia się jest systematycznie badana oraz w miarę możliwości Uczelni udoskonalana. Wsparcie dydaktyczne jest przez studentów oceniane w ramach kwestionariusza ankiety oceny zajęć. W ankiecie znajduje się pytanie dotyczące konsultacji, a także miejsce na dodatkowe uwagi i sugestie studentów. Uczelnia prowadzi również Badanie satysfakcji studentów WSG, w ramach którego studenci mogą oceniać

wsparcie udzielane przez poszczególne działy administracyjne Uczelni oraz zgłaszać dodatkowe uwagi i sugestie w tym zakresie. Ponadto Samorząd przeprowadza semestralne badanie zadowolenia studentów, które umożliwia studentom wyrażanie swoich opinii dotyczących systemu wsparcia. Studenci mogą zgłaszać swoje opinie dotyczące systemu wsparcia również w sposób nieformalny w ramach spotkań z przedstawicielami jednostek naukowo-dydaktycznych, bezpośrednio do władz i pracowników Uczelni, a także za pośrednictwem Samorządu Studenckiego. Wskazane powyżej zastrzeżenia dotyczące systemu wsparcia studentów w procesie kształcenia (konieczność ponoszenia dodatkowych kosztów za niektóre elementy systemu wsparcia) pokazują, że obecnie funkcjonujący sposób badania skuteczności systemu wsparcia nie w pełni spełnia swoją rolę. Zespół oceniający PKA zaleca przegląd sposobu badania skuteczności systemu wsparcia oraz podjęcie działań doskonalących, na przykład poprzez przeprowadzenie dodatkowych spotkań konsultacyjnych ze studentami.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

W Wyższej Szkole Gospodarki w Bydgoszczy funkcjonuje system motywowania i wspierania studentów w procesie kształcenia, który jest dostosowany do specyficznych potrzeb różnych grup studentów. Zgodnie z Regulaminem studiów studenci mają możliwość ubiegania się o indywidualny program i plan studiów, indywidualną organizację studiów, a także indywidualną ścieżkę studiowania. Studenci z niepełnosprawnościami mają zapewnione wsparcie w sferze dydaktycznej oraz materialnej. Uczelnia zapewnia także odpowiednie wsparcie studentom wybitnym. W WSG funkcjonuje racjonalny i przejrzysty system stypendialny. Studenci mają zapewnione wsparcie dydaktyczne udzielane przez nauczycieli akademickich. Uczelnia podejmuje działania na rzecz informowania i edukacji studentów z zakresu bezpieczeństwa. W przypadku pojawienia się sytuacji problematycznych związanych z tokiem studiów oraz funkcjonowaniem na uczelni studenci mogą liczyć na wsparcie pracowników jednostki. Uczelnia wspiera studentów w zakresie przedsiębiorczości oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy. Studenci kierunku turystyka i rekreacja mają możliwość uczestniczenia w działalności sportowej i kulturalnej, a także rozwijania swoich pasji i zainteresowań. Członkowie Samorządu Studenckiego mają zapewnione odpowiednie wsparcie merytoryczne i finansowe. Niektóre możliwości wsparcia oferowane przez Uczelnię (indywidualizacja procesu kształcenia, semestralny lub roczny urlop dziekański, dodatkowa sesja zaliczeniowa) wiążą się z dodatkowymi opłatami, co jest dyskryminujące dla osób, które nie dysponują odpowiednimi środkami finansowymi. Wsparcie w procesie kształcenia zdalnego funkcjonuje prawidłowo, a w razie wystąpienia problemów studenci mogą liczyć na pomoc pracowników Uczelni. Skuteczność systemu motywowania i wspierania studentów w procesie uczenia się jest badana, w ramach procesu ankietyzacji oraz poprzez spotkania z przedstawicielami studentów, jednakże wskazane powyżej zastrzeżenia pokazują, że należy podjąć działania mające na celu udoskonalenie sposobu badania skuteczności systemu wsparcia dla studentów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

1. Zaleca się wyeliminowania wszystkich dodatkowych opłat, które mogą być dyskryminujące dla studentów znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.
2. Zaleca się wskazanie w Regulaminie opłat za studia zasad i kryteriów zwolnień z poszczególnych opłat, w wypadku których istnieje taka możliwość.
3. Zaleca się wdrożenie skutecznych działań projakościowych zapobiegających powstaniu w przyszłości zdiagnozowanych nieprawidłowości.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Uczelnia zapewnia publiczny dostęp do informacji. Wszystkie informacje związane z tokiem studiów (w tym program studiów, efekty uczenia się, opis procesu nauczania i uczenia się oraz jego organizacji, charakterystykę systemu weryfikacji i oceniania efektów uczenia się, zasady dyplomowania, przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe, czy też charakterystyka warunków studiowania i wsparcia w procesie uczenia się) dostępne są na stronie internetowej Uczelni. Strona internetowa zawiera specjalne zakładki dla różnych grup odbiorców – kandydatów, studentów oraz absolwentów, w których można znaleźć treści wyselekcjonowane pod kątem ich przydatności dla wskazanej grupy. Zawiera ona również aktualności skierowane do społeczności akademickiej. Informacje z życia Uczelni, dodatkowe informacje o projektach, wykładach, wydarzeniach i konkursach dla studentów oraz najważniejsze komunikaty zamieszczane są także na portalach społecznościowych. Strona internetowa Uczelni dostępna jest w języku polskim, angielskim oraz rosyjskim. Informacje zawarte na stronie są aktualne i łatwo dostępne. Strona jest również przystosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, specjalny przycisk umożliwia różnorodne funkcjonalności w tym obszarze, takie jak powiększenie tekstu, czy zmiana kontrastu. Informacje dotyczące rekrutacji znajdują się w zakładce „kandydat”. Kandydaci mają dostęp do szczegółowych informacji na temat oferty kształcenia, trybu i warunków przyjęć na studia, oczekiwanych kompetencji, opisu sylwetki absolwenta, terminarza procesu przyjęć na studia, czy też tabeli opłat. Część informacji związanych z tokiem studiów znajduje się w systemie ISAPS (Informatyczny System Administrowania Procesem Studiowania), który daje studentom możliwość uzyskania informacji w zakresie, m.in. harmonogramu zajęć, dyżurów nauczycieli akademickich czy osiągniętych rezultatów. Oprócz zamieszczania informacji w sieci, wszystkie bieżące komunikaty dla studentów, ogłoszenia i wiadomości są zamieszczane również na tablicach informacyjnych. Zespół oceniający pozytywnie ocenia publiczny dostęp do informacji, wszystkie niezbędne informacje i dokumenty są udostępniane w przystępny sposób z możliwością łatwego dostępu do nich za pośrednictwem Internetu.

Uczelnia podejmuje działania mające na celu doskonalenie publicznego dostępu do informacji, a także aktualności, rzetelności, zrozumiałości i kompleksowości informacji o studiach. Dział Marketingu i Komunikacji na bieżąco prowadzi monitoring stron internetowych Uczelni. Ponadto 2 razy w roku Dział Kształcenia przeprowadza audyt w tym obszarze. Studenci mogą oceniać publiczny dostęp do informacji w sposób sformalizowany w ramach Badania satysfakcji studentów WSG. Kwestionariusz ankiety zawiera pytanie dotyczące przejrzystości i dostępności informacji zamieszczanych na stronie internetowej Uczelni. Ponadto studenci mogą zgłaszać swoje uwagi dotyczące publicznego dostępu do informacji w ramach spotkań z przedstawicielami jednostek

naukowo-dydaktycznych, a także za pośrednictwem Samorządu Studenckiego. Na podstawie zabranych informacji oraz rozpoznanych potrzeb podejmowane są działania doskonalące publiczny dostęp do informacji.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia zapewnia publiczny dostęp do informacji. Wszystkie informacje związane z tokiem studiów (w tym program studiów, efekty uczenia się, opis procesu nauczania i uczenia się oraz jego organizacji, charakterystyka systemu weryfikacji i oceniania efektów uczenia się, zasady dyplomowania, przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe, czy też charakterystyka warunków studiowania i wsparcia w procesie uczenia się) są publicznie dostępne na stronie internetowej Uczelni. Kandydaci mają dostęp do szczegółowych informacji na temat oferty kształcenia, trybu i warunków przyjęć na studia, oczekiwanych kompetencji, opisu sylwetki absolwenta, terminarza procesu przyjęć na studia, czy też tabeli opłat. Informacje są aktualne, przedstawiane w sposób przejrzysty i przyjazny dla użytkowników. Strona jest przystosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Uczelnia na bieżąco monitoruje jakość i zakres dostępu do informacji. W proces doskonalenia publicznego dostępu do informacji angażowani są studenci.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

brak

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Uczelnia posiada Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia (WSZJK), który zawarty jest w Księdze Jakości WSG. Zgodnie z założeniami WSZJK powoływane są Zadaniowe Zespoły ds. Zapewniania Jakości Kształcenia (ZZdsJK), które sprawują nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem studiów. Zadania te zostały określone w sposób przejrzysty, a kompetencje są jasno przypisane (Uchwała Senatu z dnia 1 października 2019 r. w sprawie: instrumentów Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia wraz z załącznikami).

Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie zatwierdzone warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów opisane w kryterium 3.

Prowadzona jest systematyczna ocena programu studiów uwzględniająca w szczególności metody kształcenia, treści programowe, metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się, praktyki zawodowe, wyniki nauczania i stopień osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się. Kadra dydaktyczna ocenia prowadzone przez siebie przedmioty za pomocą kart ewaluacyjnych. Karty służą również do zgłaszania przez kadrę propozycji zmian w sylabusach. Istotnym elementem systemu oceny i doskonalenia zajęć są systematycznie prowadzone hospitacje zajęć. Prowadzony jest odpowiedni dialog ze studentami, bardziej szczegółowo opisany w kryterium 8.

Ocena programu nie prowadzi do podejmowania odpowiednich decyzji w szczególności w zakresie prawidłowych metod weryfikacji na co wskazuje ocena kryterium 3. Ocena programu studiów również nie identyfikuje w sposób wystarczający następujących wyzwań:

- odpowiedniego formułowania przedmiotowych efektów uczenia się w sylabusach - zapewniających odniesienie do wszystkich obszarów związanych z kształceniem: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, co zostało wskazane w kryterium 1,
- metod realizacji kierunkowego efektu uczenia się dotyczącego znajomości języka na poziomie B2+ - kryterium 2,
- prawidłowej obsady zajęć - kryterium 4.

W systematycznej ocenie programu studiów biorą udział interesariusze wewnętrzni (kadra prowadząca kształcenie oraz w szerokim zakresie studenci) oraz interesariusze zewnętrzni (pracodawcy, absolwenci kierunku) na co wskazują silne relacje Uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Ocena programów realizowana przez interesariuszy zewnętrznych oparta jest na mechanizmach jakościowych – nieformalnych, ale systematycznych spotkaniach z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Wnioski z systematycznej oceny programu studiów są wykorzystywane do doskonalenia tego programu, jednakże nie są w pełni skuteczne.

Jakość kształcenia na kierunku jest poddawana cyklicznej zewnętrznej ocenie przez PKA, a wyniki tej oceny są wykorzystywane w doskonaleniu jakości kształcenia na tym kierunku.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10

Kryterium spełnione częściowe

Uzasadnienie

Na ocenianym kierunku zostały przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy danych i informacji z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia. Zapewniony jest udział kadry akademickiej oraz studentów w powyższym procesie; również prowadzona współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym zapewnia udział interesariuszy zewnętrznych. Przeprowadzana jest systematyczna ocena programu studiów, a także monitorowany jest stopień osiągania zakładanych efektów uczenia się na podstawie cyklicznie zbieranych danych i informacji.

Monitorowanie programu studiów prowadzone jest na prawie wszystkich rodzajach zajęć i na prawie każdym etapie kształcenia w tym w procesie dyplomowania. Wnioski z analizy programów wykorzystywane są przy jego doskonaleniu.

Polityka jakości nie jest w pełni skuteczna czego efektem są w szczególności nieprawidłowe metody weryfikacji efektów uczenia się na poziomie przedmiotów i na poziomie procesu dyplomowania oraz wskazane powyżej zalecenia zidentyfikowane w kryteriach 1, 2, 3, 4 i 8 nie ocenionych jako w pełni spełnione.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

1. Zaleca się prowadzenie skutecznej polityki jakości w efekcie, której są podejmowane decyzje, w szczególności zapewniające prawidłowe formułowanie przedmiotowych efektów uczenia się w sylabusach, zapewnienie osiągnięcia efektu dotyczącego znajomości języka obcego, odpowiednie metody weryfikacji efektów uczenia się, prawidłową obsadę zajęć oraz równej dla wszystkich grup studentów polityki cenowej.
4. **Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)**

Prezydium PKA Uchwałą Nr 594/2015 z dn. 3 września 2015 r. w sprawie oceny programowej na kierunku turystyka i rekreacja prowadzonym na Wydziale Studiów Stosowanych Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim wydało ocenę pozytywną.

Prezydium stwierdziło, iż Wydział Studiów Stosowanych Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy spełnia wymagania kadrowe, programowe, w tym dotyczące osiąganych efektów kształcenia, oraz organizacyjne do prowadzenia na kierunku turystyka i rekreacja studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim. Poziom prowadzonego kształcenia odpowiada przyjętym kryteriom jakościowym w stopniu pozwalającym na wydanie oceny pozytywnej.

Spośród przyjętych przez Polską Komisję Akredytacyjną ośmiu kryteriów jakościowych kryterium infrastruktura dydaktyczna uzyskało ocenę „wyróżniająco”. Pozostałe siedem kryteriów, tj.: koncepcja rozwoju kierunku, cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji, program studiów, zasoby kadrowe, prowadzenie badań naukowych, system wsparcia studentów w procesie uczenia się oraz wewnętrzny system zapewnienia jakości uzyskało ocenę „w pełni”.

Przewodniczący zespołu oceniającego

Dr hab. Jakub Brdulak